

Oficiāli sākas priekšvēlēšanu maratons

Latvijā no šodienas oficiāli sākas priekšvēlēšanu aģitācijas periods, un partijām ir tiesības veikt aģitāciju televīzijā, radio, presē, internetā un publiskās vietās atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) preses sekretārs Andris Vitenburgs aģentūrai LETA pastāstīja, ka periods ilgs līdz pašvaldību vēlēšanu dienai – 1. jūnijam.

Lai arī partijas sāka reklamēties jau labu laiku pirms oficiālā aģitācijas perioda sākuma, partijām un ar tām nesaistītajām personām ir noteikti priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumu ierobežojumi attiecībā uz atsevišķiem ar vēlēšanu kampaņu saistītiem izdevumu veidiem. Tā dēvētās trešās personas veiktās aģitācijas izdevumi par reklāmas izvietojumu, pasta pakalpojumu izmantošanu, labdarības pasākumu finansēšanu, sponsorēšanu nevar pārsniegt 3000 latu. Savukārt partijām priekšvēlēšanu izdevumi par reklāmas izvietojumu, labdarības pasākumu finansēšanu, sponsorēšanu nedrīkst pārsniegt 18,56 santīmus uz vienu vēlētāju. Maksimālā summa, ko priekšvēlēšanu laikā partijas var tērēt, ir 277 425 latu, ja partija piedalās visās 119 pilsētu un novadu domju vēlēšanās.

Elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim, preses izdevumam un reklāmas pakalpojumam sniedzējam internetā šajā laika posmā ir pienākums izvietot priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus par samaksu pēc vienādiem izcenojumiem attiecībā uz visiem aģitācijas veicējiem.

Priekšvēlēšanu periodā laikā ir aizliegta slēptā priekšvēlēšanu aģitācija un par tādu atzīta kādas partijas, to apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana, par kuru ir saņemta samaksa un kuras apmaksātājs nav norādīts atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai. Likums paredz slēptajai priekšvēlēšanu aģitācijai iztērētos līdzekļus ieskaitīt attiecīgo partiju, to apvienību vai ar tām nesaistīto personu priekšvēlēšanu izdevumos. Tāpat priekšvēlēšanu periodā ir aizliegta valsts un pašvaldību administratīvo resursu izmantošana aģitācijas veikšanai 30 dienas pirms vēlēšanu dienas, proti, no 2. maija spēkā stāsies vēl vairāki būtiski aizliegumi. Šajā laikā līdz vēlēšanu dienai būs aizliegts izvietot priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus televīzijas programmās un raidījumos. Tāpat būs aizliegts par samaksu reklamēt valsts un pašvaldību institūcijas, tām piederošās kapitālsabiedrības un meitaskapitālsabiedrības, ja attiecīgā reklāma ir saturiski saistīta ar deputāta kandidātu un partiju. Šajā laikā arī būs aizliegts pašvaldību izdotajos preses izdevumos ievietot intervijas ar deputātu kandidātiem. Savukārt vienu dienu pirms vēlēšanām un vēlēšanu dienā ir noteikts priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma aizliegums radio programmās un raidījumos, publiskās lietošanas telpās, preses izdevumos, internetā, kā arī valsts un pašvaldību institūcijās, to kapitālsabiedrībās.

30 dienu laikā pēc vēlēšanām partijām būs jāatskaitās par visiem priekšvēlēšanu tēriņiem, iesniedzot KNAB vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas, kuru pārbaudes KNAB jāveic sešu mēnešu laikā.

Bibliotēkām jaunas grāmatas par valsts līdzekļiem

3. lappusē

Joprojām melnā statistika — mirst vairāk nekā dzimst

5. lappusē

Ar Smaida ordeni apbalvotais karikatūrists

7., 12. lappusē

«Spurgaliņas» iegūst augstāko novērtējumu

● Vokālās studijas «Spurgaliņas» dziedātājas klausītājus vienmēr prot sajusmināt ar lielisku izpildījumu.

30. janvārī Daugavpils mūzikas vidusskolā notika VII Staņislava Broka jauno dziedātāju konkurss, kurā piedalījās Jēkaba Graubiņa Līvānu mūzikas un mākslas skolas vokālās studijas «Spurgaliņas» jaunākā grupa. Mazie dziedātāji: Laura Ribule, Anita Lipinika, Rīta Hveckoviča, Kelliņa Znotiņa, Ginta Ručevska, Lāsma Zalāne, Rēzija Māsāne, Madara Māsāne, Kristiāna Zvirbule, Agija Hačkova, Kristiāns Ja-

sinskis ieguva pirmo vietu, starp visiem konkursa dalībniekiem saņemot visaugstāko vērtējumu — 24,75 balles no iespējamajām 25. Ar bērnu panākumiem var lepoties viņu skolotāja Skaidrīte Bulmeistere.

Šajā konkursā dalībniekiem bija jāizpilda latgaliešu tautsdziesmas. Tās skanēja visas dienas garumā. Konkurssā piedalījās dziedātāji no vairākām mūzikas skolām — Dagdas, Preiļiem,

Špogiem, Daugavpils, Ilūkstes, Ludzas, Aglonas, Olaines, Krāslavas. Jaunos dziedātājus vērtēja Latvijas Vispārējo dziesmu svētku virsdiriģente Terēze Broka, Daugavpils mūzikas vidusskolas direktors un komponists Aivars Broks, Daugavpils mūzikas skolas direktora vietniece izglītības jomā Ilona Sajevska un kora klases vadītāja Vanda Drobiševska.

L.Rancāne

Iedzīvotāji, kas pārsnieguši ātrumu ārzemēs, rudenī sāks saņemt «nepatikamas vēstules»

Tiem Latvijas iedzīvotājiem, kuriem ārzemēs būs gadījies pārsniegt atļauto braukšanas ātrumu, rudenī pastkastītēs sāks krist nepatīkamas vēstules – aicinājumi no citu valstu policistiem nomaksāt sodus, kas piespriesti par Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem ārzemēs, pirmdien vēstīja laikraksts «Diena». Laikraksts vēstī, ka lēmums maksāt vai nemaksāt sodus būs uz

katra paša sirdsapziņas, jo reāla sodu piedziņa šogad vēl nesāksies. Tikmēr Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD) norāda, ka tas ir solis uz priekšu un pieļauj, ka 30-40% piemēroto sodu arī nomaksās.

Jaunai Eiropas Savienības (ES) direktīvai, kas paredz informācijas apmaiņu, jāstājas spēkā novembrī, un, piemēram, ja Latvijas iedzīvotājs būs pārkāpis sa-

tiksmes noteikumus Austrijā, tad Austrijas kontaktpunkts noskaidros datus par transportlīdzekļa īpašnieku, sazinoties ar Latvijas kontaktpunktu, un transportlīdzekļa īpašniekam (turētājam) nosūtīs aicinājumu samaksāt sodu vai norādīt personu, kas vadīja transportlīdzekli, vienlaikus izskaidrojot par sekām, kādas iestājas attiecīgajā valstī, ja persona nesamaksā sodu vai nenorāda atbildīgo personu.

Analoģiski rīkosies Latvijas puse ar pārkāpējiem no ES valstīm.

Kā laikrakstam skaidroja CSDD valdes loceklis Jānis Golubevs, tomēr piespiest maksāt sodu ES direktīva nevar, jo ES līmeni pašlaik nav likumdošanas akta, kas paredzētu savstarpēju sodu atzīšanu starp valstīm, tādēļ, lai šādu praksi ieviestu dzīvē, būtu nepieciešams slēgt atsevišķus starpvalstu līgumus.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Jaunai iestādei ar 430 tūkstošu latu budžetu jāintegrē 300 cilvēku

Latvijā Kultūras ministrijai paspārnē izveidota jauna institūcija – **Nacionālais integrācijas centrs**, kam atvēlēti 430 tūkstoši latu. Par šo naudu centrs apņēmis 10 mēnešu laikā integrēt 300 iebraucējus no trešajām valstīm, svētdien ziņoja raidījums "Nekā personīga". No 430 tūkstošiem latu lielā starta kapitāla valsts maksā 25%, bet pārējo sedz no Eiropas finansējuma. Žurnālistu rokās nonākušajā centra pieteikumā Eiropas fondu līdzekļiem redzams, ka integrācijai domāto naudu dāsnī iecerēts tērēt telpu iekārtošanai un dažādas tehnikas pirkšanai. Savukārt pusmiljonam latu pretī liekamais plānotais integrējamo skaits ir salīdzinoši niecīgs – **300 personas**. Biroja tehnikas iegādei paredzēti 21 tūkstoši latu, par 13 750 latu jāveido centra mājas lapa internetā, par 15 tūkstošiem latu jāiepērk profesionālās kvalifikācijas mācību pakalpojumi, par 2000 latu – jāizstrādā centra logo. Algu fonds – 149 961 latu 17 cilvēkiem, uzskaitījums. Par projektu atbildīgais ir Kultūras ministrijas valsts sekretāra vietnieks Uldis Lielpēters. Tomēr ministrijas pārstāvji intervijū ar viņu atteica. Lai arī Lielpētera paraksts ir uz projekta dokumentiem, viņš neesot reālais darītājs. KM Sabiedrības integrācijas departamenta direktora pienākumu izpildītāja Anita Kleinberga skaidrojusi, ka visu Eiropas naudu gan jau neizmērēsot un daļu, iespējams, atgriežot Briselē. Finansējums ienācis ar novēlošanos un plānoto 10 mēnešu vietā tam nu atlikusi tikai pieci mēneši. Žurnālistu uzrunātās cittauteišu biedrības Latvijā par Nacionālo integrācijas centra pastāvēšanu **nebija dzirdējušas**. Centra izveide ir daļa no plāna, ko premjera paspārnē radīja bijusī ministre, vēlāk premjera padomniece Sarmīte Elerte (V). To, ka gadu pēc krievu valodas referenduma padarīts esot daudz – no Saeimas tribīnes šonedēļ ziņoja premjers, atskaitoties Saeimai par drošības stāvokli valstī. To, kā birojs attaisnojis savu eksistenci un cik pareizi iztērējis naudu – ministrija vērtēsot pēc kāda laika. Šobrīd kultūras ministre Zāneta Jaunzeme – Grende (NA) uzskatot, ka ministrija godam izpildījusi valdības uzdevu.

"Krājbankas" lietā parādījies jauns aizdomās turētais

AS "Latvijas Krājbanka" ("Krājbanka") kriminālprocesā ir parādījies jauns aizdomās turētais, un šobrīd kopumā šāds statuss piemērots sešiem cilvēkiem. Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas pārstāve Sintija Virse aģentūrai LETA apstiprināja, ka šajā lietā vēl kādai personai piemērots aizdomās turētā statuss, taču izmeklēšanas interesēs pagaidām netiek atklāts tās vārds un nodarbošanās. Tāpat netiek atklāts, tieši par kādiem noziegumiem persona tiek vainota. Šobrīd policija lietas izmeklēšanā turpina starptautisko sadarbību un veic citas izmeklēšanas darbības, taču pagaidām netiek prognozēts, kad lietu varētu nodot prokuratūrā kriminālvajāšanas sākšanai, norādīja Virse. Žurnāls "Ir" nesē, atsaucoties uz Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieka Gata Gudermaņa teikto, raksta, ka izmeklēšanas gaitā ievērojami audzis noziedzīgo epizožu skaits, kuras, lai pievienotu lietai, ir jānotiprina ar ārvalstīs atrodamiem pierādījumiem. Tāpēc policijas septiņu cilvēku izmeklēšanas grupa vēl gaida daudzas atbildes no ārvalstu kolēģiem. Lielbritānijā dzīvojošā bankas līdzīpašnieka Vladimira Antonova izdošana tiesāšanai Latvijā neesot pieprasīta tāpēc, ka pēc šādas prasības nosūtīšanas jaunas epizodes lietai vairs nevarēs pievienot.

Jau ziņots, ka "Krājbankas" kriminālprocesā aizdomās par piesavināšanos lielā apmērā tiek turēti bijušais bankas prezidents Ivars Priedītis, bankas līdzīpašnieks Vladimirs Antonovs, kā arī bijušie bankas valdes locekļi Dzintars Pelbergs un Mārtiņš Zalāns. Šajā kriminālprocesā izmeklētāji 2011. gadā aizturēja arī bijušo bankas valdes locekli Svetlanu Ovčinnikovu. Noziedzīgie nodarījumi, par kuriem tiek turēti aizdomās Priedītis, Antonovs, Pelbergs un Zalāns, kvalificējami kā sevišķi smagi. Policija ir arestējusi minēto personu mantu. 2011. gada nogalē "Krājbankā" tika konstatēti ap 100 miljonu latu līdzekļu iztrūkums, bet 23. decembrī Rīgas apgabaltiesa "Krājbanku" pasludināja par maksātnespējīgu. Ņemot vērā līdzekļu iztrūkumu, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padome nolēma apturēt visu "Krājbankas" finanšu pakalpojumu sniegšanu. VP par notikušo sāka kriminālprocesu.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
žurnālistiem – 65307058, mob. t. 22079178.
Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

Taisnība bez mīlestības padara cietsirdīgu.

Juridiskā komisija konceptuāli atbalsta izmaiņas mantojuma tiesību regulējumā

Saeimas Juridiskā komisija konceptuāli atbalstīja grozījumus Civillikumā un vairākos citos likumos, kas paredz izmaiņas mantojuma tiesību regulējumā, to modernizējot un risinot problēmas pašreizējā kārtībā, kas skar laulāto, radnieku un adoptēto mantojumus, testamenta formas un mantojuma aizgādību.

Likumprojekts paredz publiska testamentā sagatavošanas procesā atteikties no lieciniekiem un iespējas to sagatavot pie konsula. Lasīt un rakstīt nepratējiem būs iespēja sagatavot tikai publiskus testamentus. Pašreizējais regulējums noteic, ka publiskos testamentus taista pie notāra, bāriņtiesā vai pie Latvijas konsula ārzemēs.

Plānots precizēt privāta testamentā institūtu, nosakot, ka tas mantojuma atstājējam pašam jāuzraksta un jāparaksta. Tāpat paredzēts atteikties no privilģētajiem testamentiem. Privilģētais testaments nozīmē – mantojuma atstājējs ārkārtēji apstākļū dēļ savu

pēdējo gribu ir izteicis mutiski.

Likumprojekts atvieglos mantojuma aizgādības nodibināšanu, paredzot atteikties no tiesas līdzdalības šajā procesā. Turpmāk iesniegumu par aizgādības nodibināšanu mantojumam būs jāiesniedz zvērinātam notāram, paredzot, kāda informācija jānorāda minētajā iesniegumā un kādi dokumenti jāpievieno. Kā norāda likumprojekta autori, pašreizējais regulējums ir laikietilpīgs un nenodrošina tā galveno funkciju – operatīvu rīcību.

Grozījumi paplašinās mantinieku sarakstu, attiecinot to arī uz pusbrāļiem, pusmāsām vai to bērniem. Paredzēts noteikt, ka bērns varēs mantot no vecāka, kuram atņemtas aizgādības tiesības.

Likuma grozījumi paplašinās mantojuma atraidīšanas gadījumus, kā arī precizēs kārtību, kā notiek atteikšanās no mantojuma. Tāpat grozījumi paredz izslēgt nosacījumu par neatraidāmo mantinieku tiesībām apstrīdēt mantojuma līgumu testamentā atstājējam vēl dzīvam esot.

Likumprojekts arī paredz risināt jautājumu par laulātā daļas izdali kopmantas

gadījumā, ja mantojuma sastāvā ietilps laulāto kopmanta, kas nav reģistrēta kā kopmanta, paredzot, ka laulātais savu daļu varēs prasīt izdalīt prasības kārtībā.

Likuma grozījumi arī noteiks, ka bāriņtiesai nav tiesību bērna interesēs apstrīdēt paternitātes pieņemumu. Grozījumi precizēs, kādos gadījumos bāriņtiesai jālemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu un prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai. Bāriņtiesai turpmāk būs pienākums pirms piekrišanas bērna adoptcijai noskaidrot adoptējamā, otra vecāka, aizbildņa, nepilngadīgā vecāka un viņa likumiskā pārstāvja viedokli, kā arī pirms lēmuma par brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu šķiršanu noskaidrot adoptējamā, brāļu, māsu, pusbrāļu un pusmāsu viedokli.

Par Civillikuma, Notariāta likuma, Bāriņtiesu likuma grozījumiem un grozījumiem "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" trīs lasījumos vēl jālemj Saeimai.

Deputāti lūdz valdībai skaidrot, kādēļ ANO gadiem netiek iesniegts ziņojums par bērnu stāvokli Latvijā

Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas deputāti nosūtījuši valdības vadītājam Valdim Dombrovskim adresētu vēstuli, lūdzot skaidrot, kādēļ Latvija kopš 2009. gada nav iesniegusi ziņojumu Apvienoto Nāciju Organizācijai par bērnu stāvokli Latvijā, ziņo Saeimas preses dienests.

"Sociālās drošības apakškomisijā vērtējot bērnu situāciju Latvijā, deputāti šo otrdien bija nopietni nobažījušies par zemajiem rādītājiem vairākās pozīcijās, kas liecina par problēmām valsts iestotajā politikā. Taču vēl jo vairāk esam satraukti, ka par patieso situāciju jau gadiem netiek ziņots ANO. Līdz ar to, ka valsts nesniedz oficiālo ziņojumu, arī nozarē strādājošās nevalstiskās organizācijas nevar rakstīt savu alternatīvo ziņojumu, kas citās valstīs ir ierasta prakse," lietas būtību raksturo Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētāja

Aija Barča.

Līdztekus deputāti lūdz premjerministru skaidrot, kādēļ Latvija nav parakstījusi Eiropas Padomes Konvenciju "Par bērnu aizsardzību pret seksuālu izmantošanu un seksuālu vardarbību". Konvencija atvērta parakstīšanai Eiropas Padomes Parlamentārājam asamblejā (EPPA) 2007. gadā, to parakstījušas 45 no 47 tajā pārstāvētajām valstīm, un puse valstu konvenciju jau ratificējušas. Kā norāda A.Barča, Saeimas ilggadējā pamācība EPPA deputātam Andrim Bērziņam trūkst argumentu, lai kolēģiem paskaidrotu, kādēļ Latvija ir viena no divām pēdējām valstīm, kura konvenciju vēl nav parakstījusi.

Skatot jautājumu par bērnu stāvokli mūsu valstī, deputāti sēdē konstatēja, ka samazinās veselo bērnu īpatsvars, traumatisma līmenis bērnu vidū saglabājas augsts, ievērojamam skaitam bērnu noteikta invaliditāte, bet ģimenēm, kurās ir bērns ar garīgās attīstības traucējumiem, netiek sniegts pietiekams at-

balsts. Tāpat pieaug zīdaiņu mirstība un bērniem, kas vecāki par vienu gadu, galvenais nāves cēlonis ir ārējās iedarbes sekas. Alkoholisko dzērienu patēriņš nepilngadīgo personu vidū Latvijā ir viens no augstākajiem Eiropas Savienības dalībvalstīs, liels skaits bērnu ar invaliditāti mīcās speciālajās izglītības iestādēs, nevis iekļaujošā vidē. Ir izplatīta vardarbība vienaudžu vidū, palielinās seksuālo noziedzīgo nodarījumu skaits, kuros cietuši nepilngadīgie, pieaug fiziska un emocionāla vardarbība pret bērniem, liecina Labklājības ministrijas sniegtā informācija.

Sociālo un darba lietu komisijas Sociālās drošības apakškomisija 2013. gada 29. janvāra sēdē skatīja jautājumu par bērnu stāvokli Latvijā, piedaloties Labklājības ministrijas, organizācijas "Glābiet bērnus", biedrības "Zvanniķu mājas", kā arī Latvijas Pašvaldību savienības un Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvjiem.

Viņķele: atsevišķās profesijās izdienas pensijas ir motivācijas sistēmas neatņemama sastāvdaļa

Labklājības ministrija (LM), jau vairāk kā gadu, regulāri konsultējoties ar iesaistītajām iestādēm, izstrādā priekšlikumus, lai rosinātu izdienas pensiju sistēmas vienādošanu, ņemot vērā pašreizējos sociālekonomiskos apstākļus un darba tirgus tendences, ziņo LM preses dienests.

Analizējot izdienas pensiju piešķiršanu dažādās nozarēs, LM konstatējusi vairākas problēmas – zems izdienas pensijas pieprasīšanas vecums, kas palicis nemainīgs kopš deviņdesmito gadu beigām, nepamatotas atšķirības un nepilnības izdienas pensiju piešķiršanas kritērijos, kā arī tas, ka izdienas pensiju tiesības nodrošinātas jomās, kas mūsdienās neatbilst sākotnējam izdienas pensiju mērķim. Bez tam, pēc vispārējā pensionēšanās vecuma paaugstināšanas, nodrošinot solidāru attieksmi pret Latvijas iedzīvotājiem, aktuāls ir arī

jautājums par vecumu, kurā tiek piešķirta izdienas pensija.

Kā norāda labklājības ministre Ilze Viņķele: "Izmaiņas izdienas pensiju sistēmā saprātīgi būtu veikt vienlaikus ar algu reformas nodrošināšanu iekšlietu un citās iestādēs. Jāsaprot arī, ka izdienas pensija nevar kalpot kā atliktais maksājums cilvēkiem, kuri riskē ar savu veselību un dažkārt pat dzīvību, nodrošinot valstij vitāli svarīgas funkcijas".

Apkopojot informāciju par pašreizējo situāciju, konstatēts, ka šobrīd Latvijā liela daļa izdienas pensijas saņēmēju, kuri nav sasnieguši 62 gadu vecumu, turpina strādāt. Piemēram, 95% no iekšlietu iestāžu darbiniekiem, kuriem piešķirta izdienas pensija, nav sasnieguši 62 gadu vecumu, no kuriem 62% turpina strādāt arī pēc izdienas pensijas piešķiršanas. Līdzīga situācija ir ar kultūras darbiniekiem, no kuriem 60% turpina strādāt pēc izdienas pensijas piešķiršanas.

Nepārskatot izdienas pensiju piešķiršanas nosacījumus attiecībā uz apdrošināšanas stāžu un aprēķināšanas kārtību, turpināsies atšķirīga pieeja izdienas pensiju piešķiršanā, radot nepamatotas atšķirības pensiju aprēķināšanā starp dažādu profesiju pārstāvjiem. Piemēram, Valsts ieņēmumu dienesta Finanšu policijas un Muitas kriminālvaldes darbiniekiem darbs ir līdzīgs kā Valsts policijas darbiniekiem, tomēr viņi izdienas pensiju saņēmēju lokā neietilps.

Saskaņā ar 2010. gada 17. novembra Ministru kabineta rīkojumu nr. 674 "Par koncepciju par sociālās sistēmas stabilitāti ilgtermiņā", Labklājības ministrijai sadarbībā ar iesaistītajām institūcijām, ņemot vērā demogrāfiskos un darba tirgus apstākļus, kā arī dienesta specifiku, tika uzdots sagatavot priekšlikumus izdienas pensiju sistēmas pilnveidošanai un līdz 2013. gada 1. mar-tam noteiktā kārtībā iesniegt Ministru kabinetā likumprojektu.

Lappusi sagatavoja T.Elste

Latgales tūrisma uzņēmēji gatavi uzņemt vācu pensionārus

Latvijas, tajā skaitā arī Latgales, tūrisma uzņēmēji aicināja vācu tūristus ciemos Vācijas starptautiskajā tūrisma patērētāju izstādē «CMT Die Urlaub — Messe» Stutgartē, informē Ludzas novada tūrisma informācijas centra pārstāve Līga Kondrāte.

Stutgartē nesen risinājās Eiropā lielākā tūrisma patērētāju izstāde, ko apmeklēja ap 200 tūkstoši klientu. Sadarbība ar vāciešiem izvērtās ražīga, ņemot vērā, ka izstādi apmeklēja cilvēki, kuri jau izvēlējušies ceļojuma galamērķi un vēlas iegūt papildus informāciju, vai arī kuri interesējas par jaunumiem ārvalstu tūrisma piedāvājumā, lai saplānotu savus turpmākos ceļojumus.

L.Kondrāte stāsta, ka sarunās nācies atbildēt uz jautājumiem — ko Latvijā var apskatīt, kādos kultūras pasākumos var piedalīties, kur labāk nakšņot, kā ērtāk nokļūt, vai te runā vāciski, vai ir droši. Bijis prieks dzirdēt no sirds teiktus vārdus par Latvijas dabas skaistumu, cilvēku sirsnību un bagāto kultūru.

Latgalieši pirmo reizi reklamēja savas tūrisma iespējas Vācijas izstādē tik daudziem ceļotājiem bez starpniekiem, tieši rokās, ar mērķi iedrošināt ceļot arī uz Latvijas austrumu reģionu, kas slavens ar dzīvu, autentisku kultūru, amatu meistariem, ziliem ezeriem, skaistām dabas ainavām, kā arī bagātu vēsturi, kur zināma loma savulaik bijusi vāciešiem.

Vācu tūristi savus ceļojumus plāno vairākus gadus uz priekšu, stāsta tūrisma speciāliste, bet jau šogad mēs ceram sagaidīt vairāk vācu tūristu. Spriežot pēc izstādes apmeklētājiem, tie varētu būt pārsvarā vācu pensionāru pāri, kas savos kempu automobiļos vai organizētās autobusu tūrēs apceļo Baltijas valstis, vai ir ceļā uz Sanktpēterburgu. Jaunāka gadagājuma ģime-

● Latgaliešu senajos tautas tērpos ģērbtie tūrisma nozares pārstāvji potenciālajiem viesiem no Vācijas piedāvāja bukletus, kartes, ceļojumu paketes un pat individuāli sastādītus maršrutus, kā arī atbildēja uz konkrētiem jautājumiem, ko var redzēt un izbaudīt Latgalē.

nes ar bērniem vai precēti pāri labprāt ceļo ar savu vai irētu auto, nereti izmantojot arī prāmjus vai lidmašīnas, lai ātrāk un vieglāk pārvarētu garo ceļu līdz Latvijai, veltot kopējam Baltijas valstu apmeklējumam vairākas nedēļas.

Lai cerētu uz pieaugošu tūristu plūsmu, svarīgi patērētāju izstādēs piedalīties regulāri un piedāvāt konkrētu informāciju par ceļojumu iespējām arī vācu valodā.

Sagatavoja L.Kirillova

Atbalstīts Preiļu galvenās bibliotēkas projekts «No spēles līdz grāmatai»

Atbalstu guvis Preiļu galvenās bibliotēkas projekts «No spēles līdz grāmatai», kurš bija iesniegts labdarības projektam LabieDarbi.lv un par kuru balsot varēja ikviens iedzīvotājs, kam vien rūp, lai bērniem būtu plašākas iespējas saturīgai laika pavadīšanai. Preiļu galvenās bibliotēkas vadītājas pienākumu izpildītāja Ilona Skorodihina informēja, ka kopumā balsojumā iegūts labākais rezultāts, un bibliotēka saņems 1995 latus attīstošo spēļu, galda spēļu un rotaļlietu iegādei. Šī nauda paredzēta visām septiņām Preiļu novada bibliotēkām, un par to tiks iekārtoti bērnu stūrīši ar mūsdienīgām attīstošām spēlēm, interaktīvām rotaļlietām un dažādām intelektuālām galda spēlēm. Savukārt Preiļu galvenās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas bērnu stūrītis tiks veidots par reģiona metodisko centru darbā ar pirmsskolas vecuma bērniem un jaunajām ģimenēm. Par bibliotēkas projektu nobalsoja 8112 cilvēki. Ilona Skorodihina visiem atbalstītājiem teica vissirsnīgāko paldies. Balsot varēja mājas lapā www.LabieDarbi.lv, vai arī portālā www.draugiem.lv/labiedarbi.lv. Projekta prezentācija paredzēta aptuveni pēc mēneša.

To, cik nozīmīga loma bibliotēkai ir bērnu un jauniešu satu-

rigai brīvā laika pavadīšanai lauku apstākļos, uzsvēra arī bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas vadītāja Vilhelmine Jakimova, projekta pieteikumā rakstot: «Dažos no novada pagastiem jau slēgtas skolas, tāpēc bibliotēka kļūst par pagasta informācijas, izglītojošo, kultūras un atpūtas centru, taču, lai pildītu šīs funkcijas, jābūt atbilstoši materiālai bāzei. Lieki runāt par spēļu iegādi bērnu stūrītī, ja visas novada bibliotēkas Aizkalnē, Smelteros, Ārdavā, Ličos, Pelēčos, Saunā pat bērnu grāmatu iegādei var atvēlēt ne vairāk kā 150 latus gadā».

Laikā, kad sarunas aizvien biežāk atgriežas pie jautājuma, kā aktualizēt demogrāfijas uzplaukumu un veicināt dzimstību Latvijā, tikpat aktuāls ir jautājums, — cik daudz ir tādu iestāžu, kur māmiņām ar maziem bērniem būtu ne tikai iespējams uzturēties, bet arī lietderīgi un interesanti pavadīt laiku kopā, uzsver projekta LabieDarbi.lv vadītāja Renāte Vecvērdiņa. Preiļu bibliotēku tīkls ir tieši tāda vieta, kur ar prieku gaida un aicina ciemos ne tikai vecākus, bet arī viņu mazākās atvasītes. Diemžēl pašiem mazākajiem atpūtas iespējas bija ierobežotas. Taču, tā kā Preiļu galvenās bibliotēkas devīze ir «Visiem bērniem vienādas iespējas», bibliotēka domāja, kā šo situāciju uzlabot.

Par valsts līdzekļiem jaunas grāmatas

2012. gada septembrī Valsts Kultūrkapitāla fonds (VKKF) izsludināja projektu konkursu literatūras nozares mērķprogrammā «Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām». Preiļu galvenā bibliotēka izstrādāja un iesniedza projektu «Jaunas grāmatas Preiļu reģiona bibliotēkām». Rezultātā pēc projekta izvērtēšanas no Valsts Kultūrkapitāla fonda Preiļu galvenajai bibliotēkai tika piešķirts finansējums 3413 latu apmērā. Šī summa tika sadalīta: Aglonas novadam piešķirti 373 lati, Preiļu novadam — 1209 lati, Riebiņu novadam — 1531 lats, Vārkavas novadam — 300 lati. Pērnā gada nogalē noslēgts līgums par VKKF padomes piešķirtā finansējuma saņemšanu un iepirkta 634 grāmatas saskaņā ar finansēto grāmatu sarakstu.

Preiļu un Livānu bibliotēku fondi papildināti arī programmas «Publisko bibliotēku kapacitātes stiprināšana grāmatu un citu izdevumu iegādē nacionālās identitātes un sabied-

ribas saliedētības veicināšanai» ietvaros. Preiļu reģiona publisko bibliotēku krājums tika papildināts ar 468 grāmatu eksemplāriem kopsummā par 3211 latiem. No tiem Aglonas novadam — 626 lati, Preiļu novadam — 927 lati, Riebiņu novadam — 1038 lati, Vārkavas novadam — 620 lati.

Savukārt Livānu novada centrālā bibliotēka un tās filiālbibliotēkas, kā arī Ilūkstes novada bibliotēkas šajā programmā pavisam saņēma 290 eksemplārus par kopējo summu 2029 latus.

Bibliotēkas saņēma grāmatas par Latvijas un Eiropas kopējo vēsturi un kultūrvēsturi, vārdnīcas, enciklopēdijas, uzzīņu literatūru, izdevumus līvu, latgaliešu, Latvijas mazākumtautību un Eiropas Savienības valstu valodās, daiļliteratūru, kā arī klausāmgramatas un citus izdevumus, kuru izmantošana iespējama cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

L.Rancāne

Studiju un studējošo kredītu 2013. gadā izsniegs SEB banka

30. janvārī Finanšu ministrijas rīkotajā izsolē kredītiestādēm par tiesībām 2013. gadā izsniegt studiju un studējošo kredītus ar valsts vārdā sniegtu galvojumu uzvarēja vienīgais izsoles dalībnieks — SEB banka. Tiesības 2013. gadā izsniegt studiju kredītus ar valsts vārdā sniegtu galvojumu saņēma SEB banka par kopējo summu 28 102 429,70 eiro (ekvivalents 19 750 500,00 latu), procentu likme — sešu mēnešu EURIBOR likme plus 1,90%.

Tiesības 2013. gadā izsniegt studējošo kredītus ar valsts vārdā sniegtu galvojumu saņēma SEB banka par kopējo summu 12 773 831,68 eiro (8 977 500,00 latu), procentu likme — sešu mēnešu EURIBOR likme plus 1,90%.

Izsoles noteikumi tika apstiprināti ar Finanšu ministrijas rīkojumu. Izsoles komisijas sastāvā darbojās Finanšu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī Valsts kases pārstāvji. Izsolē varēja piedalīties jebkura Latvijā reģistrēta kredītiestāde un ārvalstu bankas nodaļa, kura var nodrošināt kredītu izsniegšanu un administrēšanu visā Latvijas Republikas teritorijā.

Arī pērn, 2012. gadā, tiesības izsniegt studiju un studējošo kredītus ar valsts vārdā sniegtu galvojumu ieguva SEB banka.

Saeimas atbalstu gūst E.Sprūdža iniciatīva ieviest pašvaldību deputātiem ierobežojumus savienot amatus

Līdz ar Saeimas lēmumu atbalstīt amatu savienošanas ierobežojumus novadu un pilsētu domju deputātiem ir mazināts interešu konflikta risks un beidzot pielikts punkts pašvaldību vadības iespējai manipulēt ar saviem darbiniekiem, uzsver vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdžs.

«Šis ir ļoti nozīmīgs solis ceļā uz atbildīgākām un labāk pārvaldītām pašvaldībām,» saka E.Sprūdžs, paužot cerību, ka likumdevējs tikpat operatīvi un konstruktīvi atbalstīs arī pārējās viņa iniciētās reformas — pašvaldību referendumu ieviešanu un deputātu skaita samazināšanu.

Par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavoto priekšlikumu pašvaldībās nodalīt lēmējvaru no izpildvaras, nosakot amatu savienošanas ierobežojumus pašvaldību deputātiem nobalsoja 82 Saeimas deputāti.

Grozījumi likumā «Par pašvaldībām» paredz, ka ar 2013. gada 1. jūliju spēkā stāsies amatu savienošanas ierobežojumi pašvaldību deputātiem. Pašvaldību deputāti nedrīkstēs ieņemt pašvaldības izpilddirektora vietnieka, kā arī pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāja un viņa vietnieka amatus. Tāpat deputātiem būs aizliegts ieņemt amatu pašvaldības administrācijā, ja viņu pienākumos būs iekļauta domes lēmumu projektu sagatavošana, lēmumu tiesiskuma un lietderības pārbaude, kā arī domes pieņemto lēmumu kontrole un uzraudzība.

Deputātiem būs liegts arī ieņemt pašvaldības iestādes vadītāja vai viņa vietnieka amatu. Savukārt uz deputātiem, kuri ir izglītības, kultūras, veselības un sporta iestāžu vadītāji, šis aizliegums neattieksies.

Tāpat no 2013. gada 1. jūlija pašvaldībās, kurās iedzīvotāju skaits ir mazāks nekā 5000, domes priekšsēdētājs vienlaikus nedrīkstēs ieņemt pašvaldības izpilddirektora amatu. Turpmāk pašvaldības domes priekšsēdētāji, izpilddirektori, pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāji, izpilddirektori, pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāji un viņu vietnieki būs jāievēl atklātā balsojumā, izmantojot vēlēšanu zīmes. Tādu pašu balsojumu izmantos arī gadījumos, kad būs nepieciešams atsaukt domes priekšsēdētājus vai viņa vietniekus no amata pienākumu pildīšanas un lemt par pašvaldības deputāta mandāta anulēšanu.

Arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs ir vairākkārt norādījis, ka situācija, vienam cilvēkam ieņemot amatu pašvaldības izpilddirektūrās un pieņemot lēmumus kā deputātiem, radīja ļoti nopietnu risku interešu konfliktam.

PREIĻU NOVADĀ

Apstiprināts Preiļu novada pašvaldības 2013. gada budžets

Ši gada 24. janvārī Preiļu novada domes kārtējā sēdē tika apstiprināts pašvaldības budžets 2013. gadam. Šī gada budžeta ieņēmumi tiek plānoti 5 285 491 latu apmērā, plānotie izdevumi – 5 755 373 latu ar līdzekļu atlikumu gada sākumā 469 882 latu.

Pamatbudžeta ieņēmumi

Preiļu novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu lielākā daļa tiek plānota no iedzīvotāju ienākuma nodokļa – 2 611 185 latu, dotācija no Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda – 884 805 latu, mērķdotācija no valsts budžeta izglītības darbinieku atalgojumam – 762 670 latu, ieņēmumi no maksas pakalpojumiem – 301 983 latu, ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļa par zemi un ēkām – 156 390 latu, maksājumi no valsts budžeta (mūzikas un mākslas skolām, sporta izglītības programmām un brīvpusdienām 1., 2. klases izglītojamajiem) – 147 529 latu, norēķini ar pašvaldību budžetiem (galvenokārt par citu pašvaldību skolēniem, kuri mācās Preiļu novada izglītības iestādēs) – 157 749 latu, projektu līdzfinansējums (stipendiāti, citi) – 78 500, no pašvaldības īpašuma realizācijas un iznomāšanas – 65 000 latu.

Salīdzinot ar 2012. gada pašvaldības pamatbudžeta izpildes rādītājiem, būtiskākais ieņēmumu samazinājums ir sadaļā "Dotācijas no valsts budžeta". Tas ir saistīts ar to, ka valsts no 2013. gada pārtrauc līdzfinansēt valsts garantētā minimālā ienākuma pabalstu un dzīvokļa pabalstu.

Šinī gadā mazāki ieņēmumi ir plānoti arī no nekustamā īpašuma nodokļa par zemi un ēkām. Vairāk līdzekļu nekā aizvadītajā gadā ir plānots iegūt no pašvaldībai piederošo īpašuma realizācijas un iznomāšanas.

Pamatbudžeta izdevumi

2013. gadā izglītībai (izglītības iestāžu uzturēšana, mērķdotācija pedagogu atalgojumam, izglītības pārvaldes un informācijas tehnoloģiju centra uzturēšana, pieaugušo sporta pasākumi utt.) kopumā ir plānots atvēlēt 2 598 860 latus. Papildus pašvaldības finansējumam un valsts mērķdotācijām šogad turpināsies ERAF līdzfinansētie izglītības iestāžu renovācijas darbi, kas dos ietaupījumu gan apkures izmaksām, gan arī ikdienas remontiem. Finansējums tika paredzēts arī 3. – 9. klašu skolēnu ēdināšanas nodrošināšanai līdz šī mācību gada beigām.

Vispārējiem vadības dienestiem budžetā paredzēti 1 294 655 latu, no kuriem 638 260 latu paredzēti aizņēmumu, līzingu apmaksai un procentu maksājumiem, bet pārējā līdzekļu daļa ir paredzēta domes administrācijas, komiteju, komisiju, deputātu, vēlēšanu komisijas, pagastu pārvalžu, dzimtsarakstu nodaļas, novada būvvaldes uzturēšanai un darbības nodrošināšanai, kā arī novada publicitātei.

Teritorijas un mājokļu apsaimniekošanai ir plānots finansējums 730 691 lata apmērā. Līdzekļi tiks izmantoti teritoriju labiekārtošanas un apzaļumošanas darbiem pilsētā un visos četros pagastos,

ielu apgaismošanas nodrošināšanai un rekonstrukcijai, novada attīstības un teritorijas plānošanas nodrošināšanai, kā arī projektu "E-Water", "Rēzeknes ielas rekonstrukcija" un "Gājēju ietves izbūve līdz Ličiem" realizēšanai.

Sociālajai aizsardzībai šajā gadā paredzēti 514 910 latu liels finansējums. Tas ietver līdzekļus sociālajiem pabalstiem, sociālo pakalpojumu nodrošināšanai, gan šo palīdzību sniedošo iestāžu (sociālais dienests, pansionāts "Preiļi", krīzes centrs, sociālais centrs "Liči") uzturēšanai. 2012. gadā krīzes centra darbinieku atalgojums tika finansēts no ES Sociālā fonda līdzekļiem, bet no šī gada šos līdzekļus nodrošina pašvaldība.

Atpūtai, kultūrai un sportam paredzēti kopumā 440 599 latu. Papildus līdzekļiem Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejam, kultūras centram, Preiļu galvenajai bibliotēkai un dotācijai pašdarbības kolektīvu vadītāju atalgojumam šogad 20 500 latu ir paredzēti Dziesmu un deju svētku izdevumiem.

Sabiedriskajai kārtībai un drošībai (pašvaldības policija un novada bāriņtiesa) paredzēti 82 430 latu. Ekonomiskajai darbībai – 47 342 latu, tajā skaitā 16 870 latu paredzēti biedrību iecerēto mazo projektu līdzfinansēšanai. Veselībai – 34 886 latu, no kuriem 14 577 latu SIA "Preiļu slimnīca" dzemdību nodaļas darbības nodrošināšanai atbalstam, 14 319 latu līdzfinansējums projektam "Preiļu slimnīcas ģimenes ārsta tīkla attīstība", bet pārējā summa atvēlēta asins donoru kustībai, Latvijas Sarkanā Krusta biedrības atbalstam,

fizioterapeita, kurš vada nodarbības bērniem skolās, darba apmaksai un medikamentu iegādei pensionāru biedrības veselības istabai. Izdevumiem neparedzētiem gadījumiem atvēlēti 10 000 latu, bet civilajai aizsardzībai – 1 000 latu.

Speciālais budžets

24. janvāra domes sēdē tika apstiprināts arī novada pašvaldības speciālais budžets. Tā ir budžeta daļa, kuru veido īpašiem mērķiem iezīmēti ieņēmumi, ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi, transferti, ārvalstu finanšu palīdzība, ziedojumi un dāvinājumi naudā vai natūrā (ar uzskaiti naudā), kā arī izdevumi, kurus paredzēts segt no šiem ieņēmumiem.

Preiļu novada domes speciālā budžeta ieņēmumi 2013. gadā plānoti 124 847 latu apmērā, no kuriem 111 247 latus sastāda mērķdotācija pašvaldības ceļiem (ielām), 11 800 latu apmērā plānoti ieņēmumi no dabas resursu nodokļa, 1000 latus sastāda pārējie ieņēmumi un 800 latus — ziedojumi un dāvinājumi. Naudas līdzekļu atlikums speciālajā budžetā gada sākumā bija 24 794 latu, līdz ar to speciālā budžeta izdevumi tika apstiprināti 149 641 lata apmērā, kas paredzēti pašvaldības teritoriju apsaimniekošanai, pašvaldības ceļu uzturēšanai un pašvaldības ceļu tīkla speciālista atalgojuma apmaksai.

J.Vaivods,
Preiļu novada domes
Ietvedības pārzinis

Bezdarbnieki apgūst apdares darbu strādnieka iemaņas

Viens no lielākajiem mācību centriem SIA "Latgales mācību centrs" sadarībā ar pašvaldības SIA "Preiļu saimnieks" isteno bezdarbnieku profesionālās tālākizglītības programmu "Būvdarbi" ar iegūstamo otro profesionālās kvalifikācijas līmeni "Apgares darbu strādnieks".

Pašlaik uzņēmumā "Preiļu saimnieks" deviņi cilvēki apgūst iekšdarbu veikšanas praktiskās

mācības. Kā informē SIA "Preiļu saimnieks" sabiedrisko attiecību speciāliste Inese Šņepste, apmācības noslēgsies 5. februārī, tālāk būs jāapgūst prakse SIA "Preiļu saimnieks" remontu un celtniecības daļā vai kādā citā pašu izvēlēta uzņēmumā.

Praktisko apmācību laikā SIA "Preiļu saimnieks" speciālistu vadībā programmas dalībnieki apgūst, kā pareizi sagatavot virsmu, uzklāt apmetumu un veidot sausā apmetuma sistēmas, krāsot dažādas virsmas un citas noderī-

gas prasmes. Strādājot grupās, tiek atsvaidzinātas prasmes patstāvīgi plānot un organizēt savu darbu, strādāt komandā un komunicēt ar kolēģiem. Tas viss noderēs, atgriežoties vai uzsākot konkurēt darba tirgū. Kā pavēstīja SIA "Latgales mācību centrs" Preiļu nodaļas koordinatore Inga Proma, apdares darbu strādnieka programma ir pieprasīta, pat veidojas rinda.

Programmas dalībnieki sarunā viennozīmīgi atzīst, ka jaunas zināšanas un prasmes palielinās

iespēju ātrāk atrast darbu. Kurš atzinīgi vērtē apmācību procesu, kas dod iespēju apgūt ne tikai iekšdarbu teoriju, bet arī praktiskās nodarbības, jo, kā viņi secinājuši, tas ir darbs, ko pilnībā var apgūt tikai praktiski strādājot, un, jo lielāka darba pieredze, jo labāks šī amata lietpratējs.

Kā norāda SIA "Latgales mācību centrs" direktore Evija Rozenberga, šī nav pirmā reize, kad apdares darbu apmācība notiek, sadarbojoties ar SIA "Preiļu saimnieks".

Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) Eiropas Sociālā fonda (ESF) ietvaros isteno vairākas bezdarbnieku pārkvalifikācijas programmas, tostarp projektu "Profesionālās tālākizglītības programmas istenošana bezdarbniekiem". Profesionālās tālākizglītības programmas var piedalīties cilvēki, kuri reģistrējušies NVA un kuriem piešķirts bezdarbnieka statuss. Mācību un prakses laikā bezdarbnieki saņem stipendiju 70 latu apmērā.

AGLONAS NOVADĀ

Sumināja lauksaimniekus un uzņēmējus

Par godu visiem čaklajiem darba darītājiem 25. janvārī tika rīkots novada uzņēmēju un lauksaimnieku atpūtas vakars, kura gaitā izskanēja pateicības vārdi ikvienam, kurš ar darbiem sasniedz mērķus. Šie cilvēki ir novada patrioti ne vien vārdos, bet apliecinot to ar dzīves gājumu un veikumu, ikdienā darbojoties un attīstot novadu, informē Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Ločmele.

Īpaši suminājumi skanēja cilvēkiem, kuri aizvadītajā gadā guvuši atzinību par ieguldījumu novadā un valstī.

Regina Topko — viņas vadītais viesu nams «Ceļmalas» 2012. gadā saņēmis Zaļo sertifikātu, kas ir vides kvalitātes zīme tūrisma mītnēm, kuras saudzē vidi un ainavu, racionāli izmanto ūdens un enerģijas resursus. Vēl «Ceļmalās» isteno videi

draudzīgas tūrisma aktivitātes, ražo veselīgu vietējo pārtiku, kā arī ceļotājiem sniedz informāciju par dabas objektiem, vēstures un kultūras mantojumu.

Latvijā Zaļais sertifikāts piešķirts vairāk nekā 80 lauku tūrisma mītnēm, tostarp Aglonas novadā lauku mājai «Pagalmiņi», lauku mājai «Upenīte», brīvdienu mājai «Zemeņu krastiņi» un viesu mājai «Mežinieku mājas».

Māriete Mežiniece — zemnieku saimniecība «Laima», kurā saimnieko Mārites ģimene, pērn ieguva laura titulu konkursa «Sējējs» grupā «Ģimene lauku sētā». Gada nogalē Latviešu Biedrības namā Eiropas Parlamenta deputāte Sandra Kalniete konkursā «Atdzimt no pelniem» sveica viesu nama «Mežinieku mājas» saimnieci kā vienu no uzvarētājām. Jāuzsver, ka Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis Andris Jaunsleinis sumināja Māriti īpaši — kā uzņēmēju, sabiedrisko darbinieci un novada domes deputāti.

Sofija Stīvriņa — Aglonas novada Gada cilvēks 2012. Bijusi padomju saimniecības «Kapiņi» agronome, daudzu gadu garumā attīstījusi lauksaimniecību un uzņēmējdarbību Kastuļinas pagastā. Nodrošina vairākas darba vietas vietējiem iedzīvotājiem. Zemnieku saimniecības «Deņevs», «Stīvriņa», «Latgales saimniecība» un «Pļavnieki» realizē Eiropas Savienības finansētus projektus, pateicoties kuriem iegādāta moderna lauksaimniecības tehnika, iekārtoti ražošanas objekti — graudu kaltes un liellopu novietnes. Pašlaik Sofija kopā ar dēliem un vedeklām apsaimnieko 2600 hektārus zemes, saimniecībā ir 350 liellopu ganāmpulks.

Uzmundrinājuma vārdus turpmākajām idejām un darbiem teica Aglonas novada domes priekšsēdētājs Igors Reščenko, novada uzņēmējdarbības atbalsta centra vadītāja Ināra Gražule, Šķeltovas pagasta

pārvaldes vadītāja Irēna Maļuhina, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Krāslavas konsultāciju biroja vadītājs Ivars Geiba un biroja Preiļu nodaļas speciālistes Aina Golubeva un Kristīne Neicene.

Pasākuma dalībniekiem pozitīvas emocijas sniedza Aglonas kultūras centra jauktais vokālais ansamblis (vadītāja Marta Bicāne), solistes Karina Stīvriņa un Sandra Rakova no Kastuļinas, Šķeltovas tautas nama vokālais ansamblis «Zvonņica» (vadītāja Lēna Afanasjeva), Riebiņu novada Rušonas pagasta amatierteātris (vadītāja Māra Kalvāne) ar Kristīnes Jokstes izrādi «Lobuokūs godūs», Grāveru tautas nama ritma grupa (vadītāja Lidija Trušele).

Pasākums novada lauksaimniekiem un uzņēmējiem notika otro reizi, apliecinot, ka novada panākumi ir gudru un apņēmīgu cilvēku rokās.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

LĪVĀNU NOVADĀ

Jersikas pagastā tiks renovēta svētās Magdalēnas Romas katoļu baznīca

Piešķirts finansējums biedrības «Madaliņa» projektam «Jersikas svētās Magdalēnas katoļu baznīcas vienāršotai renovācijai», kas tika iesniegts ES Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu konkursā.

Kā informēja Zane Gaiduka, Līvānu inženiertehnoloģiju un inovāciju centra vadītāja, projekta mērķis, rekonstruējot baznīcu, ir veicināt garīgās audzināšanas un reliģiskās intereses attīstību Jersikas pagastā un Līvānu novadā, nodrošinot reliģiskā un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un pieejamību.

Jersikas svētās Magdalēnas Romas katoļu baznīca (attēlā) ir celta 1821. gadā, un kopš tās pabeigšanas ēkā un iekšējās veiktā vien saimnieciski sīki remontā — sienu un logu pārkrāsošana, neņemot vērā, ka ļoti slikti stāvoklī ir sienu un griestu apmetums, kas jānomaina. Novecojušais sienu un griestu apmetums laika gaitā apdrūpjis, kļuvis vaļņis un vietām atdalās no pamatnes, radot ne tikai estētisku kaitē-

jumu baznīcas iekšējam interjeram, bet arī apdraudot apmeklētāju drošību. Projekta realizācijas gaitā paredzēta baznīcas griestu un sienu atjaunošana, kā arī ēkas iekšējās elektroinstalācijas nomaiņa un dūmu detektoru ierīkošana, kas padarīs baznīcu gan pievilcīgāku, gan drošāku apmeklētājiem.

Projekta rezultātā iespēja saņemt garīgo audzināšanu un izglītošanos, paplašināt redzesloku un apmierināt sociālās vajadzības kļūs pieejama lielākam iedzīvotāju skaitam, kas kopumā sekmēs sabiedrības garīgo attīstību un mazinās sociālo atstumtību. Sakopta un pievilcīga vide sekmē iedzīvotāju intereses pieaugumu par baznīcas apmeklēšanu, kā arī nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Jau šovasar baznīca, ko sarunvalodā iedzīvotāji dēvē par Madaliņas baznīcu, piedzīvos pārvērtības, jo projektā paredzētie darbi tiks veikti līdz šī gada 31. jūlijam. Nepieciešamie izdevumi sastāda 13 190 latus. No šīs summas 11700 ir ES finansējums, bet pārējie izdevumi tiks apmaksāti no Līvānu novada domes budžeta.

Rekonstruēs autostaciju un 2. vidusskolas sporta zāli

Līvānos februārī tiks uzsākti autoostas Dzelzceļa ielā 21 b un Dzelzceļa ielā 21 a rekonstrukcijas darbi. To laikā paredzēta uzgaidāmās zāles būvniecība, sabiedriskās tualetes ēkas siltināšana, kā arī teritorijas labiekārtošana.

Savukārt aprīlī ielānāts rekonstruēt Līvānu 1. vidusskolas sporta zāli Rīgas ielā 101. Šī ēka — angārs, kas atrodas skolas teritorijā, būvēta pērnā gadsimta septiņdesmitajos gados kā ražošanas ēka, kurā bija iekārtots šūšanas ceļš («Asote»). Tagad tā tiks rekonstruēta par mūsdie-

nīgu sporta zāli vieglatlētikas nodarbībām ar ģērbtuvēm, dušas telpām un inventāra noliktavas telpām.

Abu objektu rekonstrukcijai līdzekļi iegūti ar projekta «Līvānu novada pašvaldības ēku rekonstrukcija un energoefektivitātes paaugstināšana — 2. kārtā» starpniecību. Projekta kopējās izmaksas sastāda 678 639 latus. 75 procentu apmērā paredzēts ERAF līdzfinansējums, trīs procentu apmērā — dotācija no valsts budžeta. Pašvaldības finansējums noteikts 22 procentu apmērā un sastādis 148 334 latus.

Pašvaldība plāno brīvpusdienas skolēniem līdz 9. klasei

Līvānu novada domes deputāti apvienoto komiteju sēdē izskatīja 2013. gada pašvaldības budžeta projektu, kurā iekļauts arī priekšlikums par brīvpusdienu piešķiršanu novada skolēniem līdz 9. klasei. Brīvpusdienas no valsts šogad tiek finansētas 1. un 2. klašu skolēniem, savukārt Līvānu novada pašvaldība ir ielāņojusi budžetā līdzekļus, lai nodrošinātu pusdienas bērniem, kas apgūst piecgadīgo — sešgadīgo izglītību, kā arī skolēniem, līdz 9. klasei ieskaitot.

Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods skaidro, ka pašlaik iecere vēl ir tikai projekta līmenī, jo nepieciešams domes deputātu atbalsts, par to

nobalsojot domes sēdē. Apvienoto komiteju sēdē priekšlikums tika atbalstīts. Galīgais lēmums par šī gada budžetu tiks pieņemts domes sēdē, kas notiks 6. februārī. Tomēr, ņemot vērā situāciju, ka iedzīvotāji skaita katru latu savā makā, šis būtu reāls solis, lai atbalstītu ģimenes, kas audzina bērnus, tāpēc priekšsēdētājs cer uz deputātu atbalstu šajā jautājumā.

Pašvaldības izpilddirektors Uldis Skreivers kopā ar finanšu speciālistiem veicis aprēķinus, ka brīvpusdienas pašvaldībai varētu izmaksāt ap 108 000 latu gadā (no 2013. gada 1. marta līdz budžeta gada beigām 2013. gada 31. decembrī — 78 076 latus). Ideju par brīvpusdienu piešķiršanu iedzīvotāji bija minējuši kā vienu no vēlamajām arī aptaujā par to, kā būtu izlietojams 2013. gada pašvaldības budžets.

STATISTIKA

*Man zilīte pavēstīja, —
Jauni radi piedzimuši,
Es būš' iet(i) apraudzīt,
Vai brālīši, vai māsiņas.*
(T.dz.)

Pašvaldību dzimtsarakstu nodaļās 2013. gada janvārī reģistrētie jaundzimušie

ĀGLONAS novadā dzimušie nav reģistrēti; **LĪVĀNU novadā:** Jaroslavs, Vitālijs, Edijs, Dāvis, Gatis, Paula, Samanta, Romāns, Ansis Oskars, Maksims; **PREIĻU novadā:** Elīna, Madara, Andrejs, Evelīna, Jevģenija; **VĀRKAVAS novadā:** Marta.

Janvārī reģistrētas laulības

ĀGLONAS novadā laulības nav reģistrētas; **LĪVĀNU novadā** laulības nav reģistrētas; **PREIĻU novadā** reģistrētas četras laulības; **VĀRKAVAS novadā** laulības nav reģistrētas.

*Šai saulē dzīvodams,
Viņu sauli daudzīnāju,
Šī saulīte ciemoties,
Viņa — mūžu nodzīvot.*
(T.dz.)

Janvārī reģistrētie mirušie

ĀGLONAS novadā:
Antonija Jermolajeva (dzimusi 1936. gadā)
Vita Aližāne (1997.)
Antons Jaudzems (1926.)
Natālija Daukste (1936.)
Anna Lune (1931.)
Vladimirs Ņekļudovs (1946.)
Vitālijs Ločmelis (1938.)
Antonina Prusaka (1927.)

LĪVĀNU novadā:
Leontīne Rujuka (1942.)
Dāvids Jānis Vaivods (2003.)
Eduards Bernatovičs (1937.)
Regīna Bartuševiča (1932.)
Ludis Zeibis (1931.)
Vitālijs Ribulis (1945.)
Jevģenijs Puškarjovs (1935.)
Helēna Klapare (1921.)
Matrona Suhanova (1925.)
Veronika Leimante (1922.)
Paulīna Buceniece (1932.)
Vladislavs Laizāns (1931.)
Voldemārs Celmiņš (1907.)
Roberts Sališs (1925.)
Anna Martinova (1952.)
Jānis Alfrēds Reinerts (1924.)

Alberts Leikucis (1943.)
Gīta Jankovska (1961.)
Pāvels Kusiņš (1973.)
Taījana Anfimova (1921.)
Juris Kalmiņš (1940.)
Antonina Barkovska (1930.)
Vija Butkeviča (1958.)
Zigmunds Vanags (1932.)
Valentīna Mukāne (1932.)
Marija Nikitova (1928.)

PREIĻU novadā:
Taisija Antonova (1950.)
Aleksandrs Drobilins (1947.)
Tamāra Ivdra (1929.)
Valentīna Kļavinska (1950.)
Veneranda Mauriņa (1921.)
Pēteris Mozuļčiks (1930.)
Fatinija Nazarova (1928.)
Ivans Oļeņikovs (1933.)
Antons Pastars (1922.)
Agripina Peipiņa (1937.)
Irina Petrova (1920.)
Antonina Pūdze (1925.)
Leontija Skrūdere (1957.)
Jāzeps Soms (1933.)
Leonora Vaivode (1927.)
Olga Vilcāne (1944.)
Veronika Vilcāne (1934.)
Olga Vucāne (1913.)
Anna Zarāne (1926.)

VĀRKAVAS novadā:
Tekla Ziemele (1915.)

Informācija sagatavota pēc Aglonas, Līvānu, Preiļu un Vārkavas novadu dzimtsarakstu nodaļu sniegtajām ziņām.

Eksaktās zinātnes ir aizraujošas

Livānu 2. vidusskolā norisinājās eksakto priekšmetu nedēļa, kuras laikā notika dažādi konkursi, sacensības, attīstošās spēles, eksperimenti un praktiskās nodarbības, lai kārtējo reizi apliecinātu, cik eksaktās zinātnes ir aizraujošas un cik tām nozīmīga vieta ikdienas dzīvē. Skolēni ar lielu interesi gaidīja šos pasākumus, jo tajos viņi varēja parādīt savu attapību, prasmi ātri rēķināt, loģiski domāt un iepazīt jauno.

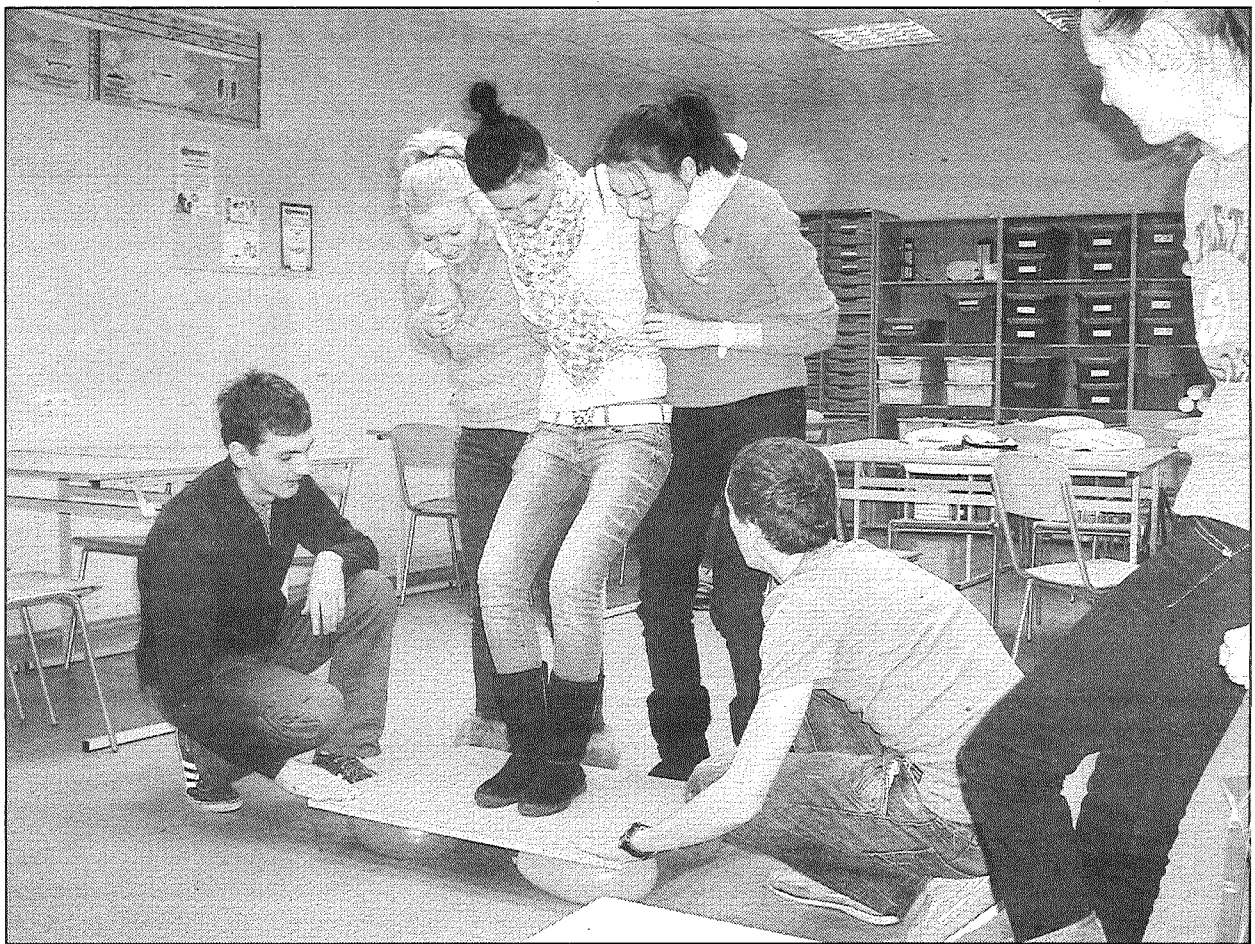
Nedēļu atklāja datora ātrrakstīšanas sacensības skolotāja Viktora Andrejeva vadībā. Ģeogrāfijas skolotāja Silvija Puntūze organizēja konkursu «Atmosfera». Matemātikas skolotājas Vladislavas Štepanovas vadībā tika organizēts konkurss «Matemātika mūsu apkārtnē» 5. klasē, matemātikas turnīrs 6. klasē, konkurss «Skaitļu pasaule» 7. klasē un matemātikas spēle «Vājš posms» 12. b klasē. Pēc skolotāju domām, šādi pasākumi attīsta skolēnu interesi par priekšmetu, paplašina viņu redzesloku.

Skolotāja Tamāra Haritonova skolēniem piedāvāja jautrās spēles matemātikā, atjautības uzdevumu risināšanu un sudoku miklu risināšanu. Matemātikas spēlēs piedalījās 8. un 9. klases skolēni, bet 11. un 12. klašu skolēniem visvairāk patika sudoku miklu minēšana.

Interesantas fizikas stundas organizēja skolotāja Taisija Grabļevska. 8. un 9. klases skolēni varēja spēlēt loto «Gaismas staru eksperts», kas nostiprināja viņu zināšanas optikā. 7. klases skolēni ar izliekto un ieliektu lēcu palīdzību paši veica redzes korekciju, izlabojot tuvredzību vai tālredzību. Savukārt vecāko klašu skolēni izrādījās aizrautīgi eksperimentētāji. Viņi veica piepūšamo balonu slodzes pārbaudi un bija pārsteigti, ka 60 kilogrami tiem vēl nebija maksimālā slodze.

Bioloģijas skolotāja Silvija Baufale iepazīstināja 12. klašu skolēnus ar ārstniecības augiem. Vajadzēja noteikt 40 dažādus augus, no trim dotajām atbildēm izvēloties vienu pareizo. 12. a un 12. b klases skolēni pareizi noteica 28 augus. Ķīmijas un bioloģijas skolotāja Tatjana Bogdanova 10. klases skolēnus iesaistīja spēlē «Vielu klasifikācija».

Par eksakto priekšmetu nedēļu gūtajiem iespaidiem 9.

● 12. a klases skolēni pārbauda gaisa balonu slodzes izturību.

klases skolēni teica, ka visvairāk patikusi Tatjanas Bogdanovas vadītā bioloģijas stunda. Tajā viņi viens otram sniedza pirmo medicīnisko palīdzību, pie tam nevis teorētiski, bet praktiski. Skolēni sadalījās grupās un saņēma dažādus uzdevumus. Piemēram, viena grupa mācījās pārsiet brūci, otra — glābt sliktstošu cilvēku. Skolēni uzzināja, kā pareizi jāpalīdz cilvēkam, kurš ir aizri-

jes, mācījās veikt mākslīgo elpināšanu, izmantojot bioloģijas kabineta manekenu. Stundas noslēgumā skolēni sadalījās pāros un mācījās pareizi veikt sirds masāžu.

Iegūtās zināšanas var noderēt dzīvē. Protams, mēs katru dienu neglābsim cilvēkus, tomēr gadās dažādas situācijas, un telefona numuru 112 noteikti neaizmirsīsim, atzina skolēni.

Labākais fiziķis — Preiļu Valsts ģimnāzijā

Tiešsaistes režīmā notikušajā fizikas olimpiādē Preiļu, Aglonas, Riebiņu un Vārkavas novadu pārstāvēja 45 labākie jaunie fiziķi. Uz olimpiādes nākamo posmu uzaicināts Preiļu Valsts ģimnāzijas 2. kursa audzēknis **Linards Šmeiksts**, informēja Preiļu novada izglītības pārvaldes metodiskā darba speciāliste Valentīna Karpušenko. No maksimāli iegūstamā punktu skaita — 30 — Linarda zināšanas novērtētas ar 23

punktiem, un uz olimpiādes nākamo kārti tiek aicināti tie, kuru rezultāts nav zemāks par šādu punktu skaitu.

9. klašu grupā pirmā vieta Mārtiņam Šņepstam no Pelēču pamatskolas (skolotājs Ilmārs Karčevskis), otrā vieta Preiļu 1. pamatskolas audzēkņiem Kristai Šķēpai, Kārlim Sondoram, Oļesjai Medvedevai (Laila Vibornā). 10. klašu grupā vislabākais rezultāts Danielam Krimanam no Aglonas vidusskolas (Edgars Kudiņš).

Danielu no uzaicinājuma uz Rīgu šķīra tikai 0,2 punkti, viņš ieguva 22,8 punktus. Pirmā vieta arī PVĢ audzēknim Mārtiņam Lisovam, otrā vieta viņa skolasbiedram Edgaram Mičulim. Arī 11. klašu grupā otrā vieta pienācās PVĢ audzēkņiem Guntaram Valainim un Ivetai Ivanānei. Tāpat arī 12. klašu grupā labākos rezultātus ieguva ģimnāzisti Normunds Skudra un Dairis Štagers. Visus ģimnāzijas audzēkņus, kas ieguva pirmās vietas, konkursam

sagatavoja skolotāja Mārīte Lisova.

Novadu apvienības vācu valodas olimpiādē uz nākamo olimpiādes kārtu Rīgā tika uzaicināta PVĢ audzēkne Ieva Gribuste (Anita Lozda).

Savukārt bioloģijas olimpiādes valsts kārtā Preiļu, Aglonas, Riebiņu un Vārkavas novadu pārstāvēja Aglonas vidusskolas skolēns Daniels Krimans (Lidija Šatilova) un Vārkavas vidusskolas skolniece Laura Vaivode (Helēna Piziča).

Skolās — olimpiāžu laiks

Mācību priekšmetu olimpiāžu dalībniekiem janvāris un februāris ir saspringts laiks. Livānu novada skolēniem februāri katru nedēļu notiek viena vai pat divas novada olimpiādes. Novada skolēni ar labiem panākumiem piedalās arī reģiona un valsts mēroga olimpiādēs, informēja Livānu novada izglītības pārvaldes vispārīglītojošo skolu speciāliste Ilga Peiseniece.

24. — 26. janvārī Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātē norisinājās bioloģijas 35. valsts olimpiāde, kurā piedalījās 118 Latvijas skolēni, viņu vidū arī Livānu 1. vidusskolas 9. klases skolnieks Mairis Iesalnieks. Savā klašu grupā viņš izcīnīja trešo vietu, par ko gandarīta arī zēna skolotāja Regina Stikāne.

Vērtējumu saņēmuši arī konkursam iesniegtie skolēnu vides projekti. Pirmā vieta piešķirta Jaunsilavas pamatskolas 8. klases skolniekam Dāvidam Sila-

vam (skolotāja M. Ancāne), kā arī Rudzātu vidusskolas 11. klases skolniecei Andai Batarāgai (skolotāja Jolanta Ļubka-Tarasova). Otrā vieta Romuāldam Salcevičam, bet trešā — Raitim Doļņikovam. Abi zēni mācās Livānu 1. vidusskolas 12. klasē. Viņu skolotāja ir Regina Stikāne. Šo skolēnu projekti iesniegti Valsts izglītības satura centrā tālākai izvērtēšanai.

Novadā notikusi arī vēstures olimpiāde 12. klašu skolēniem. Tajā otro vietu ieguva Kaspars Vārpsalietis no Rudzātu vidusskolas (skolotājs Ēvalds Kārklis), bet trešo vietu — Livānu 1. vidusskolas skolniece Krista Pavāra (Andris Pakers).

Jau otro gadu fizikas olimpiāde 9. — 12. klasēm notika tiešsaistes režīmā. Olimpiādes dienā 1874 skolēni vienlaicīgi visā Latvijā pildīja fizikas uzdevumus internetā. Livānu novadā olimpiādē piedalījās 25 skolēni. 9. klašu grupā pirmo vietu ieguva 1. vidusskolas skolēni Armīns Ušākis, otro — Mairis Iesalnieks un

Rudzātu vidusskolas skolniece Laura Bobule. Zēnu skolotājs ir Guberts Vēvers, bet Lauras — Vladislavs Sprīngis, kura audzēknim Robertam Grozam piešķirta arī pirmā vieta 10. klašu grupā. Robertam pietrūka tikai viena punkta, lai saņemtu uzaicinājumu piedalīties valsts olimpiādē.

11. klašu grupā piešķirta viena otrā vieta — Valtam Štolceram no Livānu 1. vidusskolas (Guberts Vēvers), bet 12. klašu grupā vietas netika piešķirtas.

Novadu apvienības vācu valodas olimpiādē veiksmīgi startēja Livānu 1. vidusskolas 11. un 12. klases skolēni Nauris Vitovs, Valts Štolcers, Līva Vucina, Ansis Praņevskis, Romuāldis Salcevičs (skolotāja Biruta Jauja). Viņi tika uzaicināti piedalīties vācu valodas 43. valsts olimpiādes trešā posma pirmajā kārtā.

Daugavpilī 29. janvārī notika III atklātā Latgales novada olimpiāde kulturoloģijā 10. — 12. klasēm, kurā piedalījās arī Rudzātu vidusskolas skolēni.

Olimpiāžu ziņā īpaši saspringts

februāris, kad katru nedēļu notiek viena pat divas novada olimpiādes. 1. februārī uz matemātikas olimpiādi pulcējās 34 novada 9. — 12. klašu skolēni, bet 22. februārī tāda notiks 5. — 8. klašu skolēniem. Latviešu valodas un literatūras zināšanas olimpiādē 11. februārī atklās 8. — 9. klašu skolēni, bet 25. februārī — 11. — 12. klašu skolēni. Vidusskolēniem ir iespēja piedalīties arī ekonomikas olimpiādē 6. februārī un ģeogrāfijas olimpiādē 19. februārī, bet 9. — 12. klašu skolēniem 14. februārī notiks olimpiāde ķīmijā.

Uz novadu apvienības olimpiādēm Preiļos 7. februārī dosies atklātās mūzikas olimpiādes dalībnieki, bet 27. februārī uz vācu valodas olimpiādi aicināti 8. klašu skolēni.

Livānu 2. vidusskola 6. februārī aicina arī Preiļu 2. vidusskolas 5. — 7. klašu skolēnus piedalīties krievu kā dzimtās valodas olimpiādē.

Ar ko lepojas novadu skolēni

Preiļu, Aglonas un Vārkavas novadu skolēni piedalījās eseju konkursā «Mūsu novada lepnums 2012», ko rīkoja Preiļu novada izglītības pārvalde kopā ar vēstures un sociālo zinību skolotāju metodisko apvienību, ko vada 1. pamatskolas direktore Nora Šņepste. Konkursā tika iesūtītas 54 esejas. Skolēni bija rakstījuši par saviem skolotājiem, radošo pulciņu vadītājiem, novada uzņēmējiem, par klasesbiedriem, ar kuriem lepojas. Par labākajiem tika atzīti Preiļu 2. vidusskolas skolēna **Vladimira Pučko** un Preiļu Valsts ģimnāzijas 1. kursa audzēknes **Anetes Vintiņas** darbi.

Organizatori visas esejas apkopoja grāmatā «Mūsu novada lepnums». Ar to var iepazīties skolās, kuru audzēkņi piedalījās konkursā, kā arī vietējās pašvaldībās.

Caur dzīvi ar smaidu par sevi un citiem

Vietējo novadu tautas namos — Aizkalnē, Pelēcos — pēdējā laikā bija skatāmas INDUĻA BUKAS zīmēto karikatūru izstādes. Tāda patlaban atklāta arī Preiļu novada Saunas tautas namā. Kas ir šo asprātīgo darbu autors, ko viņš dara, kā veidojies savdabīgais skatiens uz dzīvi, sabiedrību un notikumiem? «Novadnieks» šos jautājumus uzdeva māksliniekam, un, lūk, lasītājiem ir iespēja iepazīties ar Jēkabpili dzīvojošo un strādājošo karikatūru autoru Induļi Buku, kurš gan dzimis Valmierā, bet dzīves ceļš aizvedis līdz Jēkabpīlij. Bukas kungs ir cilvēks ar labu humora izjūtu, kas atļaujas pasmaidīt ne tikai par citiem, bet arī par sevi. Lūk, ko viņš raksta anotācijā, kas pievienota ekspozīcijai.

“Es, Indulis Buka, būdams skaidrā prātā, pavēstu, ka zīmēšanas pamatus sāku apgūt tālajā 1961. gadā Ezeru pamatskolā, kas, ja vēl tagad pastāvētu, atrastos Alojās novadā. Šo, tā laika obligātajā mācību programmā ietvertu priekšmeta apjomu, bez īpašiem draudiem par palikšanu tajā pašā klasē uz otru gadu, apguvu sekmīgi un bija pat radusies naiva ideja vizuālo mākslu padziļināti apgūt kādā specializētā mācību iestādē. Liktenis lēma savādāk — mākslas skolā nenokļuvi, jo, kaut kā jocīgi sanāca, iestāties nemēģināju, mācījos kaut ko pavisam citu.

Esmu bijis šoferis, elektromontieris, enerģētīks, personāla nodaļas vadītājs, valsts civildienesta ierēdnis un pat pagasta deputāts. Pašlaik strādāju Valsts policijā, bet karikatūru zīmēšana visur un vienmēr kā lietuvēns vilkusies līdz.

Pirmo manis zīmēto karikatūru kaut kad septiņdesmito gadu beigās uzdrošinājās publicēt Jēkabpils rajona avīzē “Padomju Daugava”. Arī vēlāk tur dažas parādījās, bet laikam jau mana pasaules uztvere un tās atspoguļojums zīmējumos atšķīrās no komunistiskās partijas valdošā viedokļa, un pārāk izvērsties man neļāva.

Toties pēc Latvijas valstiskuma atjaunošanas...

Zīmēts ir daudz un dažādiem preses izdevumiem. Vairāki no tiem diemžēl vairs nepastāv, bet šodien manas karikatūras var ieraudzīt laikrakstos “Meža Avīze”, “Brīvā Daugava”, “Liesma”, “Staburags” un varbūt vēl kaut kur.

No tūkstošiem zīmējumu ekspozīcijai atlasītas tikai tādas, kuras man šķiet arī pēc desmit, divdesmit gadiem būs aktuālas. Bet skatieties un vērtējiet pašī! Tomēr, ja spējat atturēties, klāt gan neko nezīmējiet!

Izstādes tapšanā izsaku pateicību Starptautiskajam Valūtas fondam, LR Saeimai, Latvijas valdībai, Iekšlietu ministrijai, VAS “Latvijas valsts meži”, SIA “Latvija Statoil”, personīgi Rutai Ivanovai, kā arī visai latviešu tautai, kura 2003. gadā interneta balsošanā par joku zīmēšanu nolēma mani apbalvot ar Smaida ordeni un visādi citādi.”

— Pastāstiet par sevi, par savām darba gaitām.

— Tas, kas par mani lasāms biogrāfijas aprakstā, kas pieejama internetā, dažu man nezināmu apstākļu dēļ ir visai aplams un neprecīzs. Jāņem gan vērā arī tas, ka kopš tā laika un tad minētajiem faktiem ir pagājuši jau gandrīz 20 gadi. Esmu dzimis Valmierā, mācījos dažādās skolās, apguvu profesiju elektrojoņā un šajā nozarē arī strādājis. Līdz 1993. gadam strādāju par enerģētīku. Pēc vairāk nekā 10

gadus ilgās enerģētīka karjeras, kad 1993. gadā juka un bruka padomju laika ražošanas un izveidotā ekonomika, vajadzēja izvēlēties, vai nu pašam sākt savu biznesu, vai kļūt par kalpu citiem.

Nejausi nāca interesants piedāvājums, un es piekritu strādāt PID (Pilsonības un imigrācijas departaments) par vīzu inspektoru un uzturēšanās atļauju izsniedzēju Latvijā pastāvīgi mītošajiem un iebraukušajiem ārvalstniekiem. Vienkārši sakot, lāvos tā laika politiskajai koncepcijai cīnīties ar nelegālo migrāciju. Šajā darba periodā bija nepieciešams apgūt jaunas iemaņas gan komunikācijā ar cilvēkiem, gan tiesību normu piemērošanā un piekritu studēt Publiskās tiesības tagad jau likvidētajā Latvijas Policijas akadēmijā (LPA). Tur pēc sešu gadu studijām saņēmu divus diplomus. Viens apliecināja, ka manas zināšanas ir līdzvērtīgas tiesību zinātņu bakalaura grādam, bet otrs liecināja, ka esmu otrā līmeņa profesionāls jurists.

Studēt tiesības LPA bija grūti, bet interesanti. Programmas bija komplicētas un intensīvas. Daudzi mani kursa biedri līdz galam pat neizturēja. Pēc studiju beigšanas kādu brīdi vēl uzturējos PID, bet pēc tam strādāju vienā lielā Jēkabpils uzņēmumā par juristu un personāla daļas vadītāju, kur praksē lieti noderēja LPA gūtās zināšanas.

Vēlāk piedalījos valsts amatpersonu konkursā un tiku par Valsts Probācijas dienesta Jēkabpils struktūrvienības vadītāju. Sāku nodaļas iekārtošanu no nulles, bet, kad viss bija sakārtots, mani no turienes “izforēja”. Aiziešanas iemesls bija paša iesniegums, bet īstenība bija tāda, ka mani ierosinājumi darba uzlabošanai ar likuma uzraudzībā nonākušajām personām laikam krasi atšķīrās no vadošo amatpersonu koncepcijas, un tām bija grūti mani pārliecināt, ka manai līdzšinējai pieredzei darbā ar cilvēkiem, kā arī LPA iegūtajām teorētiskajām nostādnēm dienestā nav nekādas nozīmes.

Starp citu, jurisprudences studijas mani pamatīgi “samaitāja”, un vēlāk radīja ne vienu vien konfliktu situāciju ar valsts un pašvaldību amatpersonām, kad saskarsmē ar tām dažreiz biju spiests norādīt, ka to rīcība neatbilst Latvijas likumdošanai, demokrātiskās valsts tiesību principiem un labai valsts pārvaldei, kas, protams, radīja šajos nabaga cilvēkos sašutuma vētru. Laika gaitā arvien vairāk pārliecinājos, ka LPA likvidācija nebija tikai ekonomisku apsvērumu pamatots lēmums, bet galveno lomu spēlēja politika. Jo kam gan no varas pārstāvjiem gribas, lai tiem apkārt būtu politiski un juridiski izglītoti, un veselīgi domājoši cilvēki! Laikam, lai

● Indulis Buka — ar smaidu par sevi un aicinot pasmaidīt citus. Foto no I. Buka albuma.

kaut kādā veidā mazinātu kādreizējo LPA absolventu aizvainojumu, valdība ir pieņēmusi lēmumu, ka tagad šāda apjoma un tajā laikā iegūtās zināšanas pielīdzināmas jau maģistra grādam, un es bez kādiem iestājpārbaudījumiem varētu stāties doktorantūrā, bet ko nu vairs!

Pēc amata atstāšanas emocijas bija nepatīkamas, bet, ja toreiz būtu zinājis, ka vēlāk mani gaida nesalīdzināmi interesantāks un aizraujošāks darbs, būtu slaidi nosplāvis un smaidīdams jāvis laika upes nerimtājam plūdumam.

Kādu laiciņu biju bezdarbnieks, bet tad atkal konkursa rezultātā nonācu Autotransporta inspekcijā. Pēc šīs valsts iestādes likvidācijas inspekcijas pienākumus un funkcijas pārņēma Valsts policijas Satiksmes uzraudzības biroja jaunizveidotā Autopārvadājumu uzraudzības nodaļa, kuras sastāvā jau vairāk kā divus gadus kā vecākais speciālists veicu kravu un pasažieru pārvadājumu kontroli Zemgalē un daļēji Vidzemes reģionā.

— Kad un kāpēc sākat aizrauties ar karikatūru zīmēšanu? Kādā tehnikā zīmējat? Pastāstiet par izstādēm, kur tās ir bijušas, kādu atsaucību gūst?

— Ar zīmēšanu aizrāvos jau no neatminamas mazotnes. Vecāki abonēja tā laika satīristiski humorīgo žurnālu “Dadzis”, un mani diktī ieintrigēja tajā attēlotie cilvēki, kā arī dzīvnieki. No pirmās Latvijas laikiem vecvecāku mājas bēniņos šķirstīju “Atpūtas”, un arī šajā žurnālā zīmētie personāži šķita gana amizanti, lai rastos ierosme pamēģināt pašam ko līdzīgu uzziņēt. Te nu būtu vērts sev atgādināt, ka vienmēr esmu vēlējies kļūt par mākslinieku, bet visa mana līdzšinējā dzīve nepavisam nav bijusi līdzīga iztēles un fantāzijas pasaulei. Tomēr nožēlot nav vērts, jo līdz ar darbu un aktivitātēm atšķirīgās dzīves jomās tika iegūta jauna pieredze, kuru savukārt varēju izmantot karikatūru sīžetos.

Zīmēju parasti ar melno tušu, tagad biežāk ar smalkiem flomāsteriem. Krāsainus zīmējumus no manis var reti sagaidīt. Ja nu vienīgi tad, kad kāds pasūta īpaši. Karikatūrās ir daudz aiz parastu cilvēku ikdienas attēlojuma slēptu politisku aspektu. Ne katrs tos spēj ieraudzīt, bet tas varbūt arī

— Jums, dakterīt, varbūt tas, ka bērns norij latu, šķiet sīkums, bet mūsu ģimenē katrs santīms ir no svara.

● Induļa Buka zīmējumi — bez komentāriem.

nav nemaz tik svarīgi. Kāda būtu mana mīļākā tēma, nosaukt nevaru, ja neminam dzīvi kā galveno.

Līdz šim izstādes piedalījes esmu reti un tās nav vērts pat pieminēt. Pa Preiļu pusi ceļojošā ekspozīcija ir mana pirmā un vienīgā personālizstāde. Ar skatītājiem netiekos, jo uzskatu, ka tas nav konstruktīvi, kā arī es nezinātu, ko viņiem teikt. Arī mans ārējais veidols īpaši neatšķiras no vidējā latvieša un ar īpašām anatomiskām formām Dievs, paldies Dievam, nav manu ķermeni apveltījis. Galvenais jau ir zīmējums un tajā iekļautā ideja.

— Vai karikatūru varoņi atpazīst sevi zīmējumos, un kāda ir viņu reakcija? Vai karikatūru dēļ neesat piedzīvojis nepatīkšanas?

— Protams, esmu zīmējis arī politisku saržus. Reakcija ir dažāda. Kam patīk, kam nē, bet nepatīkšanu šāda rakstura zīmējumu dēļ nav bijušas vai arī savas biežās ādas vienkārši neesmu tās sajūtis.

Kā jurists vienmēr paturu prātā, ka katrs cilvēks ir tikai cilvēks un savos zīmējumos es nevērsos pret viņu kā personību, bet gan atklāju tā rakstura vai uzvedības trūkumus. Manā ieskatā, jebkurā cilvēkā labo īpašību ir vairāk nekā slikto. Nevienam cilvēkam nevēlu ļaunu, jo pati dzīve izspēlē tik daudz nepatīkamu *cunduru*, ka cilvēka dabai piemērošā metafiziskā ļaunuma izpausmes gadījumos ne katrs spēj glābt sevi, kur nu vēl domāt par citiem.

— Vai ģimenes locekļus, tuviniekus un pats sevi arī esat attēlojis karikatūrās?

— Ir gadījies, jā!

— Vai zīmēt karikatūras ir sarežģīti?

— Kad cilvēks kaut ko ļoti no sirds un dvēseles grib izdarīt, tad viss viņam padodas un vienmēr ir viegli. Karikatūru, kā arī citu mākslas darbu saprašana citā rīga no katra cilvēka percepcijas, dzīves pieredzes.

Turpinājums 12. lappusē.

SPECIĀLISTA VIEDOKLIS

Vai vecāki vēlas redzēt savus bērnus veselus un laimīgus?

Šķiet, mulķīgs jautājums — protams, katrā mamma un katrs tētis vēlas, lai viņu bērns izaugtu veselus un justos laimīgs. Taču ne visi vecāki uzskata par vajadzīgu nopūlēties, lai tā patiešām notiktu. Pie šādām atziņām nonākusi Latgales Mutes veselības centra vadītāja, ārste Maija Valaine. Viņa dalījās savās pārdomās.

Uzkrāta pieredze

Latgales Mutes veselības centrs darbojas jau sesto gadu, tā galvenā mītne ir Preiļos SIA «Preiļu slimnīca» paspārnē, bet otrs lielākais atbalsta punkts ir Rēzeknē. Katrā bijušā rajona teritorijā darbojas koordinatori, kas pārziņa situāciju mutes veselības profilakses jautājumos.

Mūs bieži jāuc ar ārstiem stomatologiem, teic Maija Valaine. Ar ārstniecību centrs tieši nenodarbības, bet ar profilaksi gan. Tomēr, ņemot vērā vispārējo situāciju, cenšamies šīs abas lietas sasaistīt, jo koordinējam mobilā zobārstniecības autobusa darbu. Katru gadu augustā un septembrī bijušā Preiļu rajona teritorijā bērniem tiek piedāvāta iespēja salabot zobus pie kvalificēta speciālista pietiekami tuvu mājām. Augustā to, piemēram, novērtē Aglonas novada iedzīvotāji, septembrī — Vārkavas, Līvānu, Preiļu un Riebiņu novada.

Jāpateicas vietējo skolu direktoriem un pedagogiem, kuri palīdz ārstnieciskā darba organizēšanā skolās — informē, paziņo un tāda veidā ļoti atviegloti mediku ikdienam. Mutes veselības centra speciālisti vienmēr laipni gaidīti izglītības iestādēs arī ar

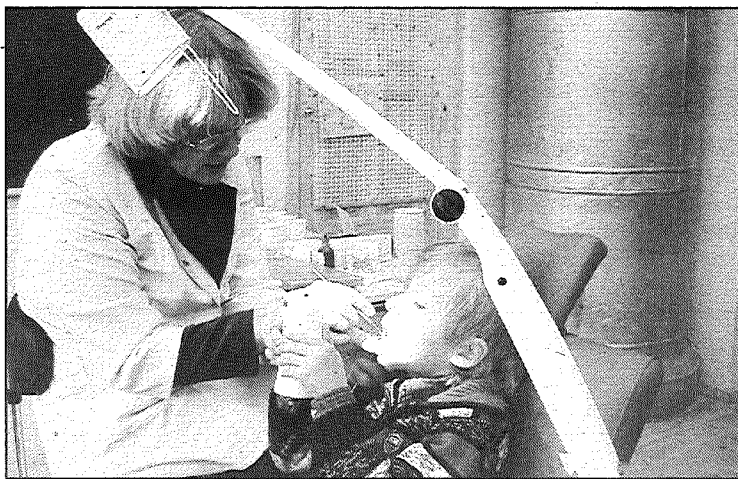
lekcijām. Sešu gadu laikā uzkrāta liela pieredze, kas ļauj analizēt un izdarīt secinājumus.

Situācija mainās lēnām

Tiekoties ar bērniem, viņu vecākiem un gadu gadiem runājot vienu un to pašu, secināts, ka situācija neko daudz uz labu nemainās. Vispārējais mutes un zobu veselības stāvoklis kļūst labāks vienīgi tajā ziņā, ka caurumiņi bērnu zobos ir mazāki, jo dakteri tos ātrāk «noķer». Tāpēc var spriest, ka vecāku loma bērnu izglītošanā īpaši nav pieaugusi. Protams, liela daļa vecāku apzinīgi veic pienākumus un laicīgi ved mazos pie ārsta, tāpēc par to viņiem liels paldies. Bet ir arī tādi vecāki, kuri to nekad nav darījuši un nekad arī nedarīs. Tāpēc, piemēram, ļoti pareizi rīkojas Līvānu novadā, kur visu lauku skolu audzēkņi tiek organizēti atvesti pie stomatologa.

Ja gadu no gada pārbaudēs redz vienus un tos pašus bērnus ar tām pašām problēmām (jauni un jauni caurumiņi), tas nozīmē, ka mutes un zobu higiēnas elementārās prasības netiek ievērotas. Tāpēc nākas jautāt vecākiem — vai jūs gribat redzēt savus bērnus veselus un laimīgus? Protams, ka viņi to grib, vienīgi nenecēšas ievērot dažas elementārās lietas, tajā skaitā ieteikumu divu gadu vecumā mazuli pirmo reizi aizvest pie zobārsta, turpmāk dakteri apmeklēt reizi gadā, bet sešu līdz 12 gadu vecumā — divas reizes gadā. Pieredze rāda, ka bieži bērns pirmo reizi ierodas pie stomatologa sešu septiņu gadu vecumā, kad ārsts secina — pārāk vēlu, tur vairs nav, ko glābt.

Speciālisti labi saprot, kam

● Latgales Mutes veselības centra vadītāja Maija Valaine darbā. Foto no M.Valaines albuma

cauri gājis bērns — zobi ir sāpējuši, bijušas problēmas sakošļāt ēdieni, dažos gadījumos radušās arī problēmas ar artikulāciju, nepareizi attīstās valoda un tā tālāk. Lūk, vecāku vienaldzības sekas, kas rada aktuālu jautājumu — vai tā no vecāku puses nav bijusi vardarbība pret bērnu?

Bērniem jāmaca atšķirt labo no sliktā

Bērns pats neapzinās, kas ir labs un kas ir slikts. To iemācīt ir vecāku pienākums. Kas ir šīs būtiskās un katru dienu kopā ar bērniem veicamās lietas? Zodu tīrīšana ar fluoru saturošām zobu pastām divreiz dienā, tā saucamā zobu diegošana ir vissvarīgākais uzdevums, lai varētu izvairīties no kariesa vai arī tas skartu zobus minimāli. Diemžēl bieži šīs zināmas lietas tā arī paliek teorijas līmenī. Ārsti ir secinājuši, ka vecāku kontrole nepieciešama līdz bērnu 12 gadu vecumam.

Nereti bijuši gadījumi, kad pie daktera ierodas sapucēta mamma ar sapucētu bērnu, bet tam mutē uz zobiem tāds aplikums, ka skaidri noprotams — zobi netiek tīrīti nedēļām. Tas atkārtojas vienreiz, atkārtojas otrreiz, bet trešoreiz ārsta aizrādījums tiek uztverts kā milzīgs aizvainojums.

Mediķus sarūgtina arī cilvēku attieksme, kad, aizbildinoties ar līdzekļu trūkumu, daudzi atzīst, ka atsakās no zobārstniecības pakalpojumiem, taču, piemēram, ne no interneta, ne alkohola vai neveselīgiem našķiem. Protams, pieaugušajiem zobārstniecība ir dārgs pakalpojums, taču bērniem līdz 18 gadiem tas ir bez maksas.

Ļoti labs piemērs, kā kopā rezultatīvi darboties, ir Līvānu pirmsskolas izglītības iestādē «Rūķi». Starp Mutes veselības centra speciālistiem, pedagogiem un vecākiem ir produktīva informācijas apmaiņa. Bērnu darzā vecākiem, viņu bērniem tiek

rikotas individuālas sarunas ar centra speciālistiem, notiek praktiskas nodarbības, ir lekcijas grupiņās. Pozitīvi, ka vecāki ir ieinteresēti, daudz jautā.

Būs konferences, lekcijas un konkursi bērniem

Latgales Mutes veselības centra vadītāja Maija Valaine atgādina, ka arī šogad apkārtējos novados plānoti Latgales Mutes veselības centra rīkoti pasākumi, par kuriem sabiedrība tiks informēta, tajā skaitā arī pie ģimenes ārstiem.

✓ Maijā centra koordinatore Iveta Pudnika Preiļos organizēs leļļu teātra izrādi «Gudrais zobīņš». Uz to tiks aicināti ne vien bērni, bet arī viņu vecāki, jo izrādē redzēto bērniem būs ļoti derīgi pārrunāt ar tētiem un mammām.

✓ Preiļu pirmsskolas izglītības iestādē «Pasaciņa» sešgadīgiem paredzēta veselības programma «Gudrais zobīņš». Mazie iepazīsies, kas dzīvo viņiem mutītē (tie ir zobīņi) un kā par tiem rūpēties.

✓ Novembrī paredzēta plaša konference par mutes veselības jautājumiem, kas tiks rīkota sadarbībā ar ģimenes ārstiem, pediatriem un ginekologiem, lai uzsvērtu, ka mutes veselība saistīta ar cilvēka vispārējo veselību.

✓ Plānots regulārs informatīvais darbs — lekcijas, prezentācijas visās novadu skolās. Līvānu un Daugavpils novada skolu audzēkņi tiks aicināti uz plakātu konkursu. Konkursa vadmotīvs — kāpēc es gribu būt vesels?

JAUTĀJUMI — ATBILDES

Lai neburkšķ vēders

Kā ar tautas līdzekļiem samazināt gāzu veidošanos un vēdera uzpūšanos?

Lai mazinātu gāzu uzkrāšanos zarnās un vēdera uzpūšanos, lie to augu uzlējumus, kuri pastiprina ne vien gremošanas trakta dziedzeru sekrēciju, bet arī stimulē tā peristaltiku un mazina zarnu spazmas, tādējādi novēršot gāzu uzkrāšanos.

Pie tiem pieder dažādi augļi, piemēram, ķimeņu augļi, anīsa augļi, fenheļa laksti, piparmētru lapas un diļļu augļi. To sastāvā esošās ēteriskās eļļas izraisa spazmolītisku efektu, kas mazina gāzu uzkrāšanos un vēdera uzpūšanos.

Skābekļa kokteilītis ir labs

Kas ir skābekļa kokteilis un kā tie var palīdzēt uzlabot veselību?

Skābekļa deficīts organismā var radīt hronisku nogurumu, pazemināt koncentrēšanās spējas un nomākt garastāvokli. Tas ir arī viens no agrās novecošanas iemesliem. Dzerot skābekļa kokteili, skābekļa līmenis asinīs paaugstinās vairākas reizes, tas iedarbojas kā enerģijas lādiņš, uzlabojot garastāvokli un kon-

centrēšanās spējas.

Skābekļa kokteili sagatavo, pievienojot ūdenim tīru 99,98% medicīnisko skābekli. Caur mutes gļotādu tas nonāk tieši lielajā asinsrites lokā un uzlabo sirds un asinsrites sistēmas darbību, paaugstina organisma tonusu, regulē asinsspiedienu, nostiprina imūno sistēmu, atjauno spēkus un enerģiju, regulē apmaiņas procesus organismā, uzlabo kuņģa peristaltiku un aizkavē organisma novecošanās procesus.

Kāpēc moka tāds nogurums?

Vēl ziema, bet moka tāds nogurums, ka vakarā negribas pat kustēties. Kā palīdzēt organismam izturēt līdz pavasarim?

Sobrīd organismam līdzīgi kā maratonistam ir smagākais posms ziemas distancē preti pavasarim. Ir izsmeltas vitamīnu rezerves, uzkrājušies kaitīgie brīvie radikāļi, kas bojā asinsvadu sienas. Ziemas tumšajā laikā organisms pastiprināti izdala melatonīnu jeb miega hormonu. Gaismā labāk producējas laimes hormons jeb serotonīns. Līdzsvaru trūkums starp abiem hormoniem arī rada lielo noguruma sajūtu.

Kā palīdzēt? Mainīt ēšanas

paradumus. Lai organisms atbrīvotos no sārņiem, gaļas un smalko miltu ēdienus vajadzētu aizstāt ar dārzeņiem un rupja maluma maizi. Dzerot pietiekami daudz tīra ūdens, nierēm var palīdzēt tikt galā ar lielo organisma pavasara tīrīšanu. Uzturā jāietver pirmie zaļumi un dīdžeļjūmi. Serotonīna līmenis paaugstinās, lietojot šokolādi, žāvētus vai svaigus augļus: banānus, valriekstus, kivi, svaigi spiestas sulas.

Uzņem vitamīnus. Iespējams, paralēli diētas maiņai derētu lietot vitamīnus, kas speciāli izstrādāti ziemas nogurdinātā organisma stiprināšanai, sabalansēti satur ne tikai vitamīnus, bet arī minerālvielas.

Vēlīt laiku pastaigām svaigā gaisā un sportam. Pēc darbdienas vēlams baudīt nesteidzīgu pastaigu: ja veselība ļauj, veikt neilgu vieglu skrējenu. Pietiks, ja sajūtīsiet paātrinātu pulsu un strauju elpošanu. Nav nepieciešams nogurdināt sevi ar ilgu un smagu skrējenu.

Biežāk smaidīt. Kāds no gudrajiem reiz teicis: «Ja Dievs redz manā sejā smaidu, viņš sūta manai sirdij mieru.» Tāpēc vēlams sevi iedvesmot pozitīvi, katru rītu un vakaru uzsmaidot sev un pārējiem. Smiekli un smails ir dzīvesprieka un visa labā apliecinātāji.

Par kuņģa un zarnu trakta slimību risku

Bieži tiek runāts par to, ka ir cilvēki, kuriem ir augsts kuņģa un zarnu trakta slimību risks, savukārt citiem tāda riska nav, vai tas ir zems. Vairāk par to stāsta gastroenterologs, asociētais profesors Mārcis Leja.

✓ Kas var palielināt kuņģa un zarnu trakta slimību risku?

To var palielināt bijusi čūlas slimība, jo īpaši — iepriekš bijusi kuņģa asiņošana; vecums virs 60 gadiem; vairāku medikamentu vienlaikus lietošana (pretiekaisuma līdzekļi, kortikosteroidi, pret trombu veidošanos vērsti līdzekļi u.c.); aspirīna lietošana augstās devās; slimības, kas saistītas ar asins recēšanas sistēmas izmaiņām.

✓ Kādām sūdzībām jāpievērš uzmanība, lietojot, piemēram, pretsāpju līdzekļus, tajā skaitā sirds aspirīnu profilakses nolūkos?

Sūdzības ne vienmēr atspoguļo gremošanas sistēmas bojājumu. Nereti ir bojājums, pat čūlas slimība, taču cilvēks to nejut. Savukārt, var būt aspirīna un/vai pretiekaisuma līdzekļu izraisītas sūdzības, piemēram, diskomforts — bez būtiska bojājuma. Nopietnākie simptomi ir tie, kas liecina par iespējamām komplikācijām — pēkšņas sāpes vēderā, tumša satūra vai asins atvēršana. Tad palīdzība meklējama nekavējoties! Mazāka apjoma asiņošanas no gremošanas sistēmas var izpausties ar tumšas krāsas vēdera izeju, arī šāda simptoma gadījumā obligāti jāveic precizējoši izmeklējumi.

✓ Kādus izmeklējumus var nozīmēt ārsts, lai izvērtētu pacienta kuņģa un zarnu trakta slimību risku?

Gremošanas sistēmas bojājumu novērtē ar endoskopijas palīdzību. Biežāk varētu tikt izmantota augšējā endoskopija kuņģa un citu gremošanas augšstāva orgānu izmeklēšanai, dažkārt — zarnu endoskopija jeb kolonoskopija. Tumšas krāsas vēdera izejas gadījumā var tikt nozīmēts tests slēpta asins piejaukuma noteikšanai izkārnījumos, lai saprastu, vai tumšo krāsu izraisījis asins piejaukums. Var nozīmēt arī asins analīzes.

Pirms aspirīna vai pretiekaisuma līdzekļu lietošanas uzsākšanas var tikt nozīmēts arī tests kuņģa helikobaktērijas noteikšanai, jo pierādīts, ka šīs baktērijas izskaušana nedaudz samazina risku izraisīt asiņošanu.

DAUGAVPILS

Daugavpili atbalsta debesskrāpju būvniecību

2013. gada pilsētas domes pirmajā sēdē deputāti vienbalsīgi nobalsoja par Daugavpils centru ieplānotā dzīvojamā un administratīvo ēku kompleksa «Skyline» celtniecības termiņa pagarināšanu.

Pirms vairākiem gadiem šis projekts radīja plašu rezonansi. Toreiz pret ambiciozo debesskrāpju celtniecības ieceri iebilda tuvējo māju iedzīvotāji Kandavas ielā. Nu jau pagājuši astoņi gadi, bet sporta skolas kortu vietā nekas tā arī nav ierīkots.

Soreiz domē vērsās projekta iniciatore firma «Ditton BC», kas nomā daļu pašvaldības zemes teritorijā, kur ieplānota ēku celtniecība. Firms pārstāvis Aleksandrs Misjukovs videoprezentācijā pastāstīja, ka kopš projekta pieņemšanas brīža partneri tajā jau ir ieguldījuši 720 000 latu, tajā skaitā notikusi projekta iekļaušana Daugavpils detalplānojumā, inženierkomunikāciju ierīkošana, kortu pārceļšana, dažādu dokumentu sagatavošana utt.

Projekta virzība apstājās, pasliktinoties ekonomiskajai situācijai, bet debesskrāpju būvniecības iniciatori no savas idejas neatteicās un visu šo laiku ir meklējuši investorus, kuri būtu ar mieru segt izdevumus. Aleksandrs Misjukovs lūdza ņemt vērā šo faktu. Pēc viņa teiktā, interese par projektu «Skyline» esot diezgan liela, taču daudzus mulsina ekonomiskā situācija tieši Latgalē, kā arī tas, ka Daugavpili nav lidostas.

Deputāti atbalstīja «Ditton BC» lūgumu līdz 2015. gadam sagatavot un iesniegt apstiprināšanai celtniecības tehnisko projektu, bet pēc tam triju gadu laikā uzbūvēt ēkas. Ja īstenosies viss, kas pašlaik uz papīra izskatās kā fantāzija, līdz 2019. gadam Daugavpili būs uzcelti pirmie debesskrāpji. Saskaņā ar firmas oficiālajā mājas lapā publicēto informāciju, ir ieplānotas divas ēkas ar 18 un 20 stāviem, kurās būs 156 dzīvokļi platībā no 66 līdz 120 kvadrātmetriem, kā arī septiņu stāvu darījumu centrs, autostāvvietas un veikali.

«Latgales Laiks»

● Dzīvojamo un administratīvo ēku kompleksa «Skyline» makets.

ZILUPE

Zilupes novadā sākusies Kairiša spēlfilmas „Melānijas hronika” uzņemšana

25. janvārī režisors Viesturs Kairiņš kopā ar radošo komandu Zilupes novadā sāka spēlfilmas «Melānijas hronika» filmēšanu pēc Melānijas Vanagas autobiogrāfijas «Veļupes krastā» motīviem.

Pirmajā filmēšanas posmā tiks uzņemti filmas ziemas kadri, kam atbilstoša vieta atrasta Zilupē, kur uzbūvēts Sibīrijas ciemata un ēku Tjuhtjetā atveidojums.

Topošā filma būs pirmā Latvijā uzņemta spēlfilma, kas vēstīs par stalinisma represijām un Baltijas tautu deportāciju. Galveno lomu filmā atveidos šveiciešu aktrise Sabine Timoteo. Filmēšanā piedalās latviešu aktrises Maija Doveika un Jana Čivžele, un vēl 35 aktieri no Ludzas un Rīgas.

Kā viena no ainām, kas tiks uzņemta šajā filmēšanas posmā, ir 1942. gada ziema izsūtījumā un izsūtīto latviešu Ziemassvētku svinību vakars bargajos Sibīrijas apstākļos barakā.

Latviešu kino šie notikumi nekad vēl nav aplūkoti ārpus ideoloģiskā konteksta. Tā ir Latvijas nācijai svarīga un būtiska filma.

Filmu studija Mistrus Media darbu pie Kairiša spēlfilmas «Melānijas hronika» sāka 2011. gadā. Patlaban filmas projektam Nacionālais kino centrs ir piešķīris 50 000 latu, taču, pateicoties sabiedrības atsaucībai, par atbalstītājiem kļuvuši privātie ziedotāji. Filmas kopējais finansējums paredzēts 700 000 latu apmērā. To plānots pabeigt 2014. gada nogalē. Ar topošās filmas projektu interesenti var iepazīties mājas-

● Galvenajā — Melānijas — lomā slavenā Šveices aktrise Sabine Timoteo.

lapā www.melanijashronika.lv vai www.facebook.com/MelanijasHronika.

Laikraksta «Ludzas Zeme» žurnālistiem bija iespēja pavērot, kā isti top kino. Jau pirmajā filmēšanas dienā darbā piedalījās vairāki novada cilvēki, kurus filmētāji bija izvēlējušies nelielu lomiņu atveidošanai un masu skatītiem.

Nomaļā vieta uz dažām dienām bija pilnīgi pārvērtusies: jaudīgi prožektoru, filmēšanas tehnika, daudz cilvēku, skan vismaz trīs valodas. Sākumā nevar isti aptvert, kas te notiek. Patiesībā te valda stingri noteikta kārtība. Katrs dara savu darbu: tērpu mākslinieki gādā par aktieru apģērbi (tas patiešām bija tāds, kāds varēja būt Sibīrijas sādža 1941. gadā), darbojas grimētāji, gaismotāji noregulē prožektorus, daži vīri spēj radīt puteni, kad ar nelielām sniega liekšķerēm pamet augšā sniegu, ko mehāniski radīta gaisa plūsma vienā mirkli

savērpj puteni. Nelielajā koka namiņā aktieri pēc filmēšanas padzer tēju un gaida nākamo epizodi.

Lieku cilvēku te nav. Katrs zina savu vietu. Ir svarīgs katrs sīkums. Visu var izjaukt pat parasta fotoaparāta zibspuldzes gaisma. Filmēšanas brīdī tiek norobežota arī apkārtnē. Žurnālistus uz ceļa sagaida vēl labā gabalā no uzņemšanas vietas. Klāt drīkst piebraukt tikai tad, kad sāņemta atļauja, un laukumā nekas svarīgs nenotiek.

Tā ir pilnīgi cita — kinopasaule. Ja visas meitenes, kuras sapņo par žilbinošām lomām un kinoaktrises karjeru, redzētu, cik darbietilpīgs un nebūt ne viegls ir filmēšanas process, daudzām varbūt sapnis izzustu.

Galvenajā — Melānijas — lomā iejūtas slavenā Šveices aktrise Sabine Timoteo. Savu izvēli režisors Kairiņš skaidroja šādi:

— Melānijas Vanagas stāsts nav vienkārši stāsts par deportā-

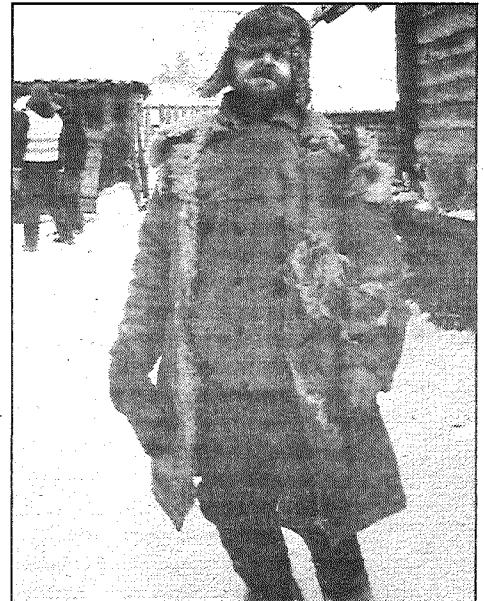

● Pasieniete Marija Stefanoviča siltumā izbauda filmēšanas pārtraukumu. Filmēties uzaicināta arī Anna Pavlovska. Abas sievas uz kastingu pašas negāja. Viņas noskatīja veikalā, kur abas bija atnākušas pēc maizes.

— Šis darbs ir grūtāks nekā sākumā šķiet, — Marijai nākas atzīt. Toties Anna, izrādās, tā ir jau otrā filmēšanās. Pirmajā reizē tā bijusi baltkrievu filma par karu.

cijām. Šī filma ir stāsts par personību. Sabine Timoteo man palika prātā vēl no Berlīnes festivāla un izdomāju, ka viņa varētu būt piemērota. Es negribu uzņemt patriotisku kino tikai mums pašiem. Es vēlētos vairāk koncentrēties uz personības vēsturi. Tas ir stāsts par to, kā nevainīgu cilvēku var aizvest nezin kur kopā ar bērnu. Vispirms viņš cenšas izdzīvot, bet pēc tam sāk dzīvot.

«Ludzas Zeme»

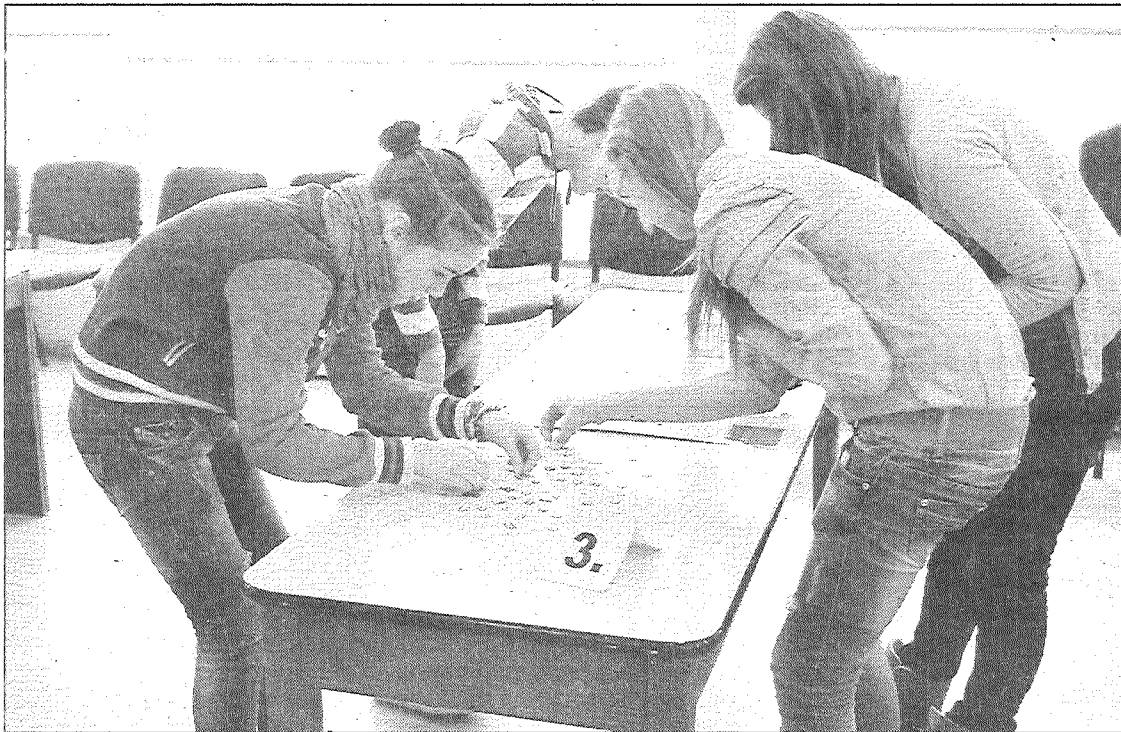

● Gunita Groša, kastinga grupas vadītāja, bija īpaši iepriecināta par Ludzā uz ielas satikto Viktoru Stofarovu. Viņš bija tieši atbilstošs tipāzs vienam no nedaudzajiem sādžas vīriešiem un vēlāk izrādījās arī labs aktieris. Viktoram ir loma ar tekstu. Katram sava zvaigžņu stunda.

Preiļos risinājās CSDD konkursa «Gribu būt mobils!» reģionālais pusfināls

● CSDD konkursa «Gribu būt mobils!» reģionālā pusfināla dalībnieki no Sutru pamatskolas, Riebiņu vidusskolas un Dravnieku pamatskolas kopā ar konsultējošajiem skolotājiem Guntaru Ormani (no kreisās), Aivaru Broku (stāv aizmugurē no labās) un CSDD Preiļu nodaļas speciālistu Māri Ribinicki.

● Dravnieku pamatskolas audzēkņi, veicot praktisko uzdevumu — maketā pareizi izvietot 62 ceļa zīmes — parādīja, ka prot labi strādāt komandā. Foto: A.Šnepsts

29. janvārī Preiļos 1. pamatskolā norisinājās Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) rīkotā konkursa 6. — 8. klašu skolēniem — jaunajiem mopēdistiem — «Gribu būt mobils!» Latgales reģiona pusfināls. Tas bija jau piektais no septiņiem pusfināliem, kuru uzvarētāji pavasarī tiksies fināla spēlē, lai cīnītos par galveno balvu — izglītojošu ekskursiju uz zinātnes parku «Tom Tīts Experiment» Zviedrijā.

Latgales pusfinālā piedalījās komandas no Daugavpils novada Zemgales vidusskolas, Ilūkstes 1. vidusskolas, Daugavpils Centra vidusskolas, Riebiņu vidusskolas, Salienu vidusskolas, Dravnieku pamatskolas, Sutru pamatskolas un Kalupes pamatskolas. Lai gan par pusfināla zinātnes komandu kļuva jaunieši no Ilūkstes 1. vidusskolas, labas zināšanas parādīja arī otrās vietas ieguvēji — komanda «NY» no Dravnieku pamatskolas (iegūti 46 punkti, konsultējošais skolotājs Aivars Broks) un komanda «Stārķi» no Sutru pamatskolas

(45,60 punkti, konsultējošais skolotājs Guntars Ormanis), iegūstot trešo vietu reģionā. Savukārt Riebiņu vidusskolas komanda (31,40 punkti, skolotājs G. Ormanis) saņēma konkursa rīkotāju Atzinības rakstu un pateicību, bet visi pusfināla dalībnieki — balvas.

Konkurss «Gribu būt mobils!» notiek jau vairākus gadus un, kā atzīst CSDD pārstāvji, tas ir vērtīgs ieguldījums jauno satiksmes dalībnieku un nākamo transportlīdzekļu vadītāju sagatavošanā un izglītošanā. Autoskolu instruktori, kuri nodarbojas ar autovadītāju sagatavošanu, apliecinot, ka jaunieši, kuri regulāri piedalījušies līdzīgos konkursos, ir daudz zināšāki un apķērīgāki, veiksmīgāk apgūst satiksmes noteikumus, labāk orientējas transportlīdzekļu plūsmā un ievēro ceļu satiksmes noteikumus.

Šajā sezonā dalībai konkursā bija pieteikušās pavisam 443 komandas, kas ir par teju pussimts komandām vairāk nekā pērn. Tas nozīmē, ka konkurss ir ļoti novērtēts skolēnu vidū un gūst popularitāti. Preiļu 1. pamatskolas telpās konkursantiem bija iespēja darboties ar datoriem, jo

viens no konkursa uzdevumiem prasīja likt lietā inženiertehnisko domāšanu, kā organizēt satiksmi. Bija jāparāda arī prasmes kā potenciālajiem satiksmes drošības inženieriem — ielas krustojuma maketā desmit minūšu laikā jāizvieto aptuveni 60 ceļa zīmes. Bez tam žūrijas komisija vērtēja arī mājas darbu — kā ceļu satiksmē uzvesties disciplinētam velosipēdistam.

Konkursa mērķis ir pilnveidot skolēnu zināšanas par satiksmes drošību un par personīgās drošības garantēšanas iespējām satiksmē. 12 līdz 14 gadu vecumā skolēni ir ne tikai gājēji, bet arī velosipēdisti un topošie vai esošie mopēdu vadītāji, kam jābūt pieņemti atbildīgi lēmumi arī šāredzīgās satiksmes situācijās. Šajā sakarā Dravnieku pamatskolas komandu konsultējošais skolotājs Aivars Broks teica, ka bērniem patīk piedalīties CSDD rīkotajās sacensībās. Gatavošanos konkursiem viņi uztver nopietni, it īpaši jauno velosipēdistu sacensībām, kuras parasti notiek mācību gada noslēgumā. Tāpēc Dravnieku bērni parasti uzrāda labas zināšanas un prasmes.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Policisti pielietoja šaujamo ieroci

Rēzeknes iecirkņa teritorijā vienas dienas laikā reģistrēti divi gadījumi, kad autovadītāji nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām un policisti bija spiesti pielietot ieroci, informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne.

26. janvārī ap pulksten 1.30 Rēzeknes novada Feimaņu pagastā satiksmes uzraudzības rotas inspektori, pamanot braucam automašīnu bez reģistrācijas numuriem, centās to apturēt, lai veiktu pārbaudi. Taču automašīnas Toyota vadītājs ignorēja policijas darbinieku vairākkārtējās likumīgās prasības apstāties. Nepakļaušanās rezultātā sākās bēgļu vajāšana. Policisti bija spiesti pielietot ieroci, lai apturētu automašīnu, tai tika sašautas riepas.

Kad bēgļi izdevās noķert, izrādījās, ka tas ir 17 gadus vecs jauniešs, kurš bija sēdies pie stūres 0,39 promiņu stiprā alkohola reibumā. Viņam nebija arī autovadītāja tiesību.

Tās pašas dienas vēlā vakarā līdzīgs gadījums risinājies Viļānu novadā. 26. janvārī ap pulksten 23.30, kad Audi vadītājs nepakļāvās vairākkārtējām policijas darbinieku prasībām apturēt transportlīdzekli un bēga, ceļu policistiem nekas cits neatlika kā vien izmantot dienesta ieroci un sašaut auto riepas. Arī šoreiz izrādījās, ka aizturētais, 23 gadus vecs vīrietis, bija 1,54 promiņu reibumā un bez noteiktā kārtībā iegūtām autovadītāja tiesībām. Neviens no minētajiem gadījumiem cilvēki nav cietuši.

Policija turpina lietu izskatīšanu. Abiem pārgalvīgajiem braucējiem draud pamatīgs sods. Tiesa izskatīs materiālus par nepakļaušanos policijas darbinieku atkārtotai prasībai apturēt transportlīdzekli jeb bēgšanu. Par šādu pārkāpumu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzēta atbildība — administratīvais arests no 10 līdz 15 diennaktīm, naudas sods no 800 līdz 1000 latiem, kā arī vadītāja tiesību atņemšana uz četriem gadiem. Ņemot vērā to, ka aizturētajiem vadītājiem nebija tiesību, tiesa var piemērot aizliegumu viņiem iegūt vadītāja tiesības uz termiņu, uz kādu paredzēta tiesību atņemšana. Par transportlīdzekļu vadīšanu reibumā un bez tiesībām tiek lemts par kriminālprocesa uzsākšanu.

Auto notrieca sievieti, kura uz ceļa nebija redzama

25. janvāra pievakarē ap pulksten 17.10 Mežvidu pagastā 1958. gadā dzimis vīrietis, vadot kravas automašīnu Mercedes Benz, notrieca pa ceļu braucamo daļu ejošu sievieti. 1946. gadā dzimusi gājēja mira notikuma vietā. Konstatēts, ka uz cietušās apģērba nebija gaismu atstarojošu elementu, respektīvi, viņa nebija redzama.

Uzsākts kriminālprocess, policija turpina izmeklēšanu. Nozīmēta ekspertīze.

Daugavpils novadā atrasts nonāvētas sievietes liķis

28. janvārī kādā dzīvoklī Daugavpils novada Naujenes pagastā atrasts 1958. gadā dzimušas sievietes liķis ar vardarbīgas nāves pazīmēm — uz ķermeņa bija redzamas sasitumu pēdas.

Par notikušo nekavējoties tika uzsākts kriminālprocess un veikta izmeklēšana. Operatīvo meklēšanas pasākumu rezultātā tajā pašā dienā policijas darbinieki noskaidroja un aizturēja aizdomās turamo, agrāk netiesātu 1963. gadā dzimušu vīrieti. Turpinot nozieguma apstākļu un iemeslu izmeklēšanu, tika noskaidrots, ka, kopīgi lietojot alkoholiskos dzērienus, starp abiem izcēlies sadzīves konflikts, kura rezultātā aizturētais nodarījis savai dzīvesbiedrei miesas bojājumus, kuru dēļ, iespējams, viņa gājusi bojā.

Kriminālprocesā turpinās izmeklēšana. Aizturētais savu vainu nodarītājā atzīst. Tiesa piemērojusi viņam drošības līdzekli — apcietinājumu.

Zādzība no pagraba Preiļos

24. janvārī Preiļos, Daugavpils ielas 72. namā, no pagraba nozagti konservi, citi pārtikas produkti, kā arī tur glabātie kartupeļi. Uzsākts kriminālprocess. Vainīgā persona noskaidrota un aizturēta. Tas izrādījies kāds 1964. gadā dzimis un iepriekš vairākkārt tiesāts Preiļu iedzīvotājs.

Reida laikā atrada nelikumīgu zvejas rīkus

25. janvārī rīkotā reida laikā policijas darbinieki Aglonas novada divos ezeros atklāja nelikumīgus zvejas rīkus. Tā Aksenovas ezerā atrasts un izņemts viens zvejas tīkls, bet Peipiņu ezerā — 15 nelikumīgi uzstādītas ūdas. Uzsākta administratīvā lietvedība.

Alkoholu gribēja, bet maksāt — nē

25. janvārī Preiļos veikalā «Maxima» (Aglonas ielā 27) kāds 1992. gadā dzimis vīrietis nozaga degvīna pudeli. Uzsākts kriminālprocess.

Brauca dzērumā

Līvānos 28. janvārī kādu 1958. gadā dzimušu vīrieti policisti apturēja pie automašīnas stūres pamatīgā reibumā — konstatētas 2,4 promiles. Vainīgajam paredzēta administratīvā atbildība.

Uzlauza šķūni, nozaga metāllūžņus

30. janvārī Aglonas novada Šķeltovas pagastā uzlauzts šķūnis kādas neapdzīvotas mājas teritorijā. Konstatēts, ka zagļi paņēmuši dažādus metāllūžņus. Uzsākts kriminālprocess, policija meklē vainīgos.

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

15. februārī plkst. 19.00 –
Livānu novada kultūras centrā,
19. aprīlī plkst. 19.00 –
Preiļu kultūras centrā
Ievas Akurateres un
Jura Kulakova jubilejas koncerts
„Sapumpurots zars”
KOPĀ AR LEGENDĀRO GRUPU
„PĒRKONS”
„Mana dienišķā dziesma”, „Slidotava”,
„Balāde par gulbi”,
„Zaļā dziesma”, „Labu vakar”,
„Gandrīz tautasdziesma” u.c.
Biļetes, sākot no Ls 4, „Biļešu paradīzes”
kasēs un koncerta norises vietā.

Pērk mežu īpašumā, cirsma.
Cena 1 ha līdz 6000 Ls.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 22450030.

SIA Lauku Miesnieks
Iepērk mājlopus.
Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 20207132.

SIA „LATVIJAS GAĻA”
Iepērk liellopus, aitas,
jaunlopus, zirgus.
Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

SIA AIBI Iepērk liellopus, jaunlopus,
aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

8. februārī pie t/c “Oga” PĀRDOS
kvalitatīvu gultas veļu
no Igaunijas, kā arī segas un
spilvenus (1,50 - 2,50 Ls).
Plaša izvēle.

Lai sapnis balts viņa dvēseli aijā,
un klusais miers ar saviem
spārniem sedz...
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
kolēģei Sanitai Urcai,
no VECTĒVA atvadoties.
Preiļu darba kolēģi

Vairs tikšanās gaišuma nebūs...
Atvadoties no
Veronikas KOKORĪTES,
skumjās noliecām galvas.
Bijušie darba biedri

Ielās aizskan mūsu vārdi,
Lejup lido putnu sapņi,
Un pa iestaigātu ceļu
Klusiem soļiem aiziet kāds.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Zigmunda VANAGA
tuviniekiem,
viņu mūžībā aizvadot.
Livānu 1. vidusskolas
kolēktīvs

Aiz katra paliek dzīve
Un pasacītais vārds.
Bet atmiņas tik dārgās
Sirds ilgi saglabās.
Skumju brīdī esam kopā ar
Valiju Ruisu, BRĀLI
mūžībā aizvadot.
Kolēģi Sutru pagasta pārvaldē,
bibliotēkā, KN

Caur dzīvi ar smaidu par sevi un citiem

Sākums 7. lappusē.

Diemžēl man nav bijis neviena mākslas, vizuālās mākslas, skolotāja, iedzīmātā kautrīguma dēļ neesmu arī uzprasījies, un kā autodidakts esmu gājis kļūdu un mēģinājumu ceļu. Tā kā katrs akadēmiski izglītots grafiķis, vērojot manus darbus, uzreiz pamanīs trūkumus gan kompozīcijā, gan perspektīvā, gan detaļu atspoguļojumā, bet lai jau..!

— Pastāstiet vairāk par ekspozīciju, kas ceļo pa Preiļu novadu, — cik tajā darbu, kādas tēmas, kādas atsauksmes saņemat.

— 10. februārī man paliks 60. Jau pagājušā gada rudenī dažreiz iegāju tādā kā neauglīgā apcerē par savu iepriekš nodzīvoto dzīvi. Atcerējos jaunību, brieduma gadus un sapratu, ka, lai arī visu laiku esmu rosījies, neko jēdzīgu neesmu izdarījis. Nu, vienīgi varbūt labu darījās dažiem, kuriem, ieraugot avīzē manu kārtējo zīmējumu, sejā nevilus atklājies smails. Un tad iedomājos, ka noteikti Latvijā ir cilvēki, kuri manas karikatūras vispār nekad nav pat pamanījuši, un kaut kā vaja-

dzētu dot viņiem tādu iespēju. Sapratu arī, ka kultūras namu, kur varētu rīkot zīmējumu apskati, vai citu sabiedrisko iestāžu vadītājiem tas radītu papildus slodzi un pūliņus ar apšaubāmu rezultātu. Izdomāju, kā viņiem atvieglot ekspozīcijas uzstādīšanu. Tiem atliek tikai kluba sienā iesist 25 naglas un uz tām pakārt zīmējumu virtenes. Katrā virtenē ir piecas karikatūras un, ja naglas jau iepriekš sadzītas, tad ekspozīciju pirmais skatītājs varētu aplūkot jau pēc desmit minūtēm. Novākšana un izstādes atpakaļ kastītē salikšana prasītu tikai piecas minūtes. Konkrētā izstādē interese var vērtēt divus mini komiksus un citas karikatūras, kopumā 125 zīmējumu. Tēmas ir dažādas, kuras var sadalīt vairākos blokos – kriminālais, politiskā, ģimenes lietas, dzērāju padarīšanas, antropomorfisms – lietas, dzīvnieki kā cilvēki...

Kādas ir skatītāju atsauksmes, isti nezinu, bet gan jau slīktu nav. Tām domāta sūdzību un ierosinājumu grāmata. Kad izstāde beigs turneju, tad palasišu!

— Vai karikatūrās ir tikušas attēlotas arī pašas augstākās

valsts amatpersonas?

— Ir, ir..! Ir gan Āboltiņa, gan Zatlērs, pat Bērziņš... Par Kalviti, Ulmani, Šleseru, Viķi-Freibergu un Šķēli pat nerunājos.

— Vai daudz jaunu ideju, kas vēl būtu uzliekamas uz papīra?

— Gatavojoties izstādei, nācās aplūkot simtiem un tūkstošiem paša zīmēto darbu. Teikšu atklāti, neglaimojot sev, — smaidīju. Daudzas bildes jau bija sen aizmirstas un bija jāpabrīnās, no kurienes man tajos tālajos laikos radās tik asprātīgas idejas. Un tad es sapratu, ka vairāk nekad neko tik labu nespēju izdomāt un man nolaidās rokas... Ja būtu zinājis, ka tā būs, nekad mūžā šo izstādi nebūtu gatavojis. Pašlaik nav absolūti nekādu ideju. Pareizāk sakot, ir dažas, bet tās pašas, salīdzinot ar bijušajām, šķiet pliekanas. Ceru, ka šāds emocionālais stāvoklis nevilksies mūžīgi un es atkal saņemšos.

— Vai esat cilvēks ar labu humora izjūtu?

— To lai spriež skatītājs, bet humors man bieži līdzējis komunikācijā ar cilvēkiem, arī pašlaik policijas darbā.

— Pastāstiet par savu ģimeni. Vai arī citi ģimenes locekļi pievērsušies mākslai?

— Jau vairāk nekā deviņus gadus esmu atraitnis. Dēls un meita nav pievērsušies tēlotājmākslai, bet divi mazdēli un divas mazmeitas zīmē un deldē dzēšgumijas kā velli. Kas no viņiem kādreiz dzīvē izaugs, neņemam spriest, bet skaidrs ir viens, ka ar zīmēšanu vien mūsdienu pasaulē var izdzīvot tikai tiešām talantīgi un darbīgi mākslinieki.

— Ko varat pastāstīt par aizraušanos ar keramiku?

— Kad padomju laikos Jēkabpīlī darbojās “Jelgavas keramikas” filiāle, laimīgs gadījums iepazīstināja mani ar ceħa vadītāju. Ceħā strādājošie “piehalturnēja”, pusoficiāli gatavojot puķainas māla krūzes, sienas šķīvjus un citādus priekšmetus. Pavēroju, cik veikli viņiem tas izdodas un radās nepārvarama vēlšanās arī pašam pamēģināt. Pirms tam biju “piešāvis” roku kokgrīšanā, tā arī padevās, bet mālā to pašu ideju realizēt bija nesalīdzināmi vieglāk un ātrāk. Tur pat ceħā dabūju jau veidošanai sagatavotu mālu un līpināju

līdz rīta gaismai. Virtuves galds bija pilns ar visādiem ķēmiem. Vēlāk jau strādāju rūpīgāk, grebu formas, kurās izspiedu kāzu, jubileju medaļas, veidoju mālā karikatūras, sadzīves ainas un vēl citādi eksperimentēju ar kuloņiem, rotas lietām. Māls aizrauj. Podus gan nevirpoju, jo tajā laikā podnieku bija pietiekošā daudzumā.

Sīkplāstikā sasniedzu tādu līmeni, ka uzdrošinājos veidošanā apmācīt bērnus keramikas pulciņā, kas pastāvēja toreizējā Jau-no tehniku stacijā vai kā viņu tur toreiz sauca. Tagad ar mālu neņemam retumies, jo laiki mainījušies un gala rezultāts arī prasa papildus izdevumus, un pie tam visādas pārdotavas ar tamlīdzīgām lietām šodien uz katru stūru. Piesēsties pie galda, uz kura ir tikai balta lapa, ir ērtāk un zināmu, ka varu radīt kaut ko unikālu.

□□□
«Novadnieks» Indulim Bukam teic paldies par interviju, par karikatūrām un pievienojas tiem apsvēcējiem, kas māksliniekam 60. dzimšanas dienā vēlē ilgus gadus un jaunas radošas veiksmes!
L.Rancāne

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

Sākums 11. lappusē.

6. februāris – 26. Mēness diena, 2. februāris – 27. Mēness diena, ... 10. februāris – 1. Mēness diena, utt.

6. februāris – ģīka laiks 00.00 – 19.55.

7. februāris – istā diena matu kopšanai, griešanai, lai tie ātrāk augtu, būtu veselīgi un frizūra saglabātu formu. Tāpat diena piemērota skaistumkopšanai, ādas tīrīšanai, mikstināšanai, sejas maskām, manikīram. Lāudis ir vieglāk uzbudināmi, iespējami konflikti.
Ģīka laiks 14.45 – 24.00.

8. februāris – kā iepriekšējā dienā – labs laiks friziera apmeklējumam un ādas kopšanai.
Ģīka laiks 00.00 – 21.15.

9. februāris – ieteicams viegli sagremojams ēdiens. Organismam grūti tikt galā ar treknu, asu maltīti.

10. februāris – no plkst. 04.00 līdz

15.00 vēlama atslodze, lietojot tikai ūdeni un nesaldinātu zāļu tēju, bet 12 stundas pirms un pēc šī laika – viegli sagremojamu, liesu ēdienu.
Ģīka laiks 09.20 – 23.20.

11. februāris – īpaši veiksmīga diena tiem, kuri ļaujas un paļaujas uz to, ka viss notiek istajā laikā un vietā. Piemērota diena pirts un ķermeņa kopšanas procedūrām, masāžai. Lāudis ir vieglāk uzbudināmi, iespējami konflikti.
Ģīka laiks 19.00 – 24.00.

12. februāris – Metenis. Meteni jeb metenis ir seni latviešu pavasara gaidīšanas svētki, kas beidzas Pelnu dienā, kurai sekoja lielais gavēnis. Metenus svīn februārī vai marta sākumā, 7 nedēļas pirms Lieldienām. Meteņu svīnēšanā saglabājušās senas vecā gada aizvadišanas tradīcijas, jo senajām indoeiropiešu tautām gadumija bijusi tagadējā februāra vidū. Agrāk latviski ar vārdu “meti” apzīmēja laika griezumus, mēru. Lietuviski “meta” vēl tagad nozīmē “gads”.

Ģīka laiks 00.00 – 24.00.

Šonedēļ populārākie vārdi – Dace un Rihards

Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) ledzīvotāju reģistra statistikas dati liecina, ka no kalendārā iekļautajiem personvārdiem šonedēļ vispopulārākais vārds ir Dace (10129), savukārt no vīriešu vārdiem – Rihards (4842).

04.02.2013. – 10.02.2013. vārda dienas svīn:

Datums	Vārds	Skaits	T.s. dzimuši šogad	Rīga	Rīgas rajons	Cītur Latvijā
04.02.	DAILA	471	0	89	39	Tukuma raj. — 25
04.02.	VERONIKA	5484	5	1844	407	Daugavpils — 441
04.02.	DOMINIKS	449	2	161	55	Daugavpils — 22
05.02.	AGATE	794	1	255	104	Liepāja — 55
05.02.	SELGA	237	0	40	19	Cēsu raj. — 18
05.02.	SILGA	82	0	14	10	Dobeles raj. — 6
05.02.	SINILGA	5	0	0	0	
06.02.	DARTA	993	6	286	154	Cēsu raj. — 57
06.02.	DACE	10 129	0	2576	1091	Cēsu raj. — 441
06.02.	DORA	56	0	33	5	Daugavpils — 6
07.02.	NELDA	240	0	51	23	Liepāja — 15
07.02.	RIHARDS	4842	6	1295	524	Ogres raj. — 193
07.02.	RĪCARDS	3085	10	1012	408	Liepāja — 116
07.02.	RĪSARDS	75	0	27	6	Daugavpils — 14
08.02.	ALDONA	632	0	113	39	Daugavpils — 39
08.02.	ČESLAVS	647	1	131	44	Daugavpils — 170
09.02.	SIMONA	1165	1	298	90	Liepāja — 54
09.02.	APOLONIJA	199	0	31	9	Daugavpils — 24
10.02.	PAULINE	115	0	34	13	Liepājas raj. — 7
10.02.	PAULA	3282	12	900	441	Liepāja — 161
10.02.	JASMINA	212	4	74	30	Liepāja — 10